

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona. Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	Megjelenik minden vasárnap.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.
--	--------------------------------	---

A közbiztonság zavartalan fenntartásának segédeszközei.

Irtó: Spektor.

Minden, az őrkörlet biztonságát szíven viselő őrsparancsnok adalórekszik, hogy mennél kevesebb közbiztonsági zavar forduljon elő a felügyelete alá helyezett területen.

E zavarok okozói főképen az őrkörletben lakó szokásos bűntettesek s az idegen őrkörletheől oda átszatangoló csavargók.

A harezot tehát ezek ellen kell felvennünk, s ennek mikénti keresztülvitelét akarom itt ismertetni. Manapság, a mikor a testi fenytés korakba rég letűnt, csak a jelenkor törvényes intézkedései között kereshetjük azt a segyvert, a melylyel a fontiek ellen a harezot felvehetjük.

A preventív, vagy megelőző szolgálát az, mely lelkiismeretes kezelés mellett azon haszonnal jár, hogy a gonosztevőknek nem jut alkalmuk bűnös üzelmek végrehajtására.

Sajnos azonban, az öt főnyi, vagy ennél is kisebb létszám mellett az őrkörletet nem lehet oly sűrűen portyázni, hogy ily módon minden gonosztevő léken tartassék. Előbb-utóbb mégis csak alkalomhoz jut a tolvaj és lopni fog.

Kérdés tehát, hogy a mai viszonyok mellett mily módon lehet a bűntetteseket szakkban tartani?

Itt egy pár olyan dologról akarok megemlékezni, a mit vajmi ritkán látunk még eddig a gyakorlatban, de a minnek elővétele igen üdvös az őrs közbiztonsági állapotára.

Ha ugyanis az őrkörletben valami közbiztonsági zavar, tesszem fel lopás történik, az őrs járőrei rendszertint a szokásos bűntettesek, vagy a rovott multnak között keresik a tettest.

Mivel tuduk hiányában kezdetben csak tapogatózik a nyomozó járőr, a szolgálati utasítás 120. §-ban irt jogánál fogva felkutatja a szokásos bűntettesek, tehát például a lopásnikról ismeretes egyének lakásait.

Gyakran azonban nem vezet eredményhez ez a kutatás s azt észlelvebb körhen is ki kellene terjeszteni, s például szükséges volna még több gyanus egyén házá

is átkutatni, csakhogy erre alapos ok és hatósági engedély nélkül már nincsen joga a járőrnek.

Kérdés már most, hogy hogyan lehetne ezen a bajon segíteni?

Az eljárás új ugyan, de igen egyszerű.

Minden őrsparancsnok, kinek körletében ily gyanus egyének laknak, írásbeli jelentéseiben kérheti a közigazgatási hatóságot, hogy a körletében levő X. Y. és Z. gyanus egyéneket helyezze rendőri felügyelet alá. Az indokokat itt felesleges toltba mondanom, mert hiszen minden őrsparancsnok tisztában van azzal, hogy X., Y. vagy Z. mi oknál fogva gyanus egyén, mert ha nem, úgy gyanus egyénről nem is eshetik szó.

Ha már most a hatóság az őrs indítványát elfogadja, s a gyanus egyéneket rendőri felügyelet alá helyezi, akkor már is kiterjedtebb a joguk a nyomozó járőröknek a házkutatás dolgában, mert a 120. §. d) pontja szerint már is kutathatnak fennebb említett szokásos bűntettesek, s az utóbb leirtak szerint rendőri felügyelet alá helyezett közt. Megjegyzem azonban, hogy például nemzetiségi izgalom miatt rendőri felügyelet alá helyezettnél lopás elkövetésekor nem lehet kutatni, mert a két bűncselekmény különbözö voltu a gyanút nem igazolja, már pedig a rendőri felügyelet alattinakul is legalább gyanu kell a kutatás megtartásához.

Értekeztem egy alkalommal egy közigazgatási hatóság fejjével s esodálkozásomnak adtam kifejezést, hogy járásban oly kevés a rendőri felügyelet alá helyezett egyén, már pedig csak a gyanus, vagy a csapán még csak egyszer büntetett oly egyén, kikre a szokásos bűntettes kifejezést még nem lehet alkalmazni. Fejtogattam továbbá azt is, hogy a járőr, például lopás esetén tapogatózva, gyanu esetén csak a szokásos bűntettesek és rendőri felügyelet alá helyezett lakát kutathatja át, mert jogköre a házkutatás tekintetében nagyon korlátozva van. Az illetö hatóság feje oda nyilatkozott, hogy a kérdés úgy volna megoldható, hogy az őrs indokolná jelentésében, hogy mely egyének volnának rendőri felügyelet alá helyezendök, s a hatósági végzés kétségkívül kedvezö volna.

Ajánlom tehát minden őrsparancsnoknak, hogy ily irányu előterjesztésével esetről-esetre forduljon a szokásos és szoruyparancsnokság útján a hatósághoz, mert azál-

Első magyar vill. oróseberend, hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. esendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia hási hangszerkészítője, az Ocskai és a szabádmászott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák oróseberendszittelhatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása oleben eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarországi legnagyobb és fuvós hangszerek gyára.**

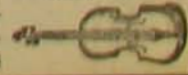
STOWASSER JÁNOS

osászári és királyi udvari szállító,

a. cs. és kir. kőros hadsereg, a m. kir.

akadémia hási hangszerkészítője, az

Öntőház-utca 2.

tal csak tágíthatja azt a kört, melyben egy közbiztonsági zavar előfordultával mozoghat.

Ha állandóan az örskörletben lakó gonosztevők üzelmének megfigyelésére ily módon széleskörű jogot biztosítottunk, úgy bátra van még annak kifejtése, hogy mitévők legyünk akkor, ha az összes gyanus és a 120. §. d) pontjában felsoroltak helyiségeit átkutattuk, s eredményhez nem jutottunk?

Itt (feltéve, hogy a szokásos büntettes vagy rendőri felügyelet alá helyezett egyének nem házon kívül, erdőn, mezőn, orgazdánál vagy bűnpártolónál helyezték el a lopott tárgyakat), csak az a két eshetőség állhat fenn, hogy a bűncselekményt vagy olyan egyén követte el, ki még először próbált a bűnös utra térni, vagy pedig idegen gonosztevő tette be lábát az örskörletbe.

Tanúk és bizonyítékok hiányában teljesen tehetetlenek vagyunk az előbbiekkal szemben, tehát míg a kellőket meg nem találjuk, házaikba már csak azért sem nézhetünk be, mert akkor végig kellene kutatnunk az örskerület összes lakóinak házeit, a mi önkényeskedés mellett képtelenség is volna. Így tehát csak az utóbbiak, vagyis az idegen gonosztevők között kell keresnünk a tettest.

E célra rendelkezésünkre áll az általános nyomozás elrendelése végett a szakaszhoz teendő jelentés, s a razzia.

A razziáról szólva, el nem mulaszthatom annak következő praktikus keresztülvitelét ajánlani. A razzia a nyomozó szolgálat érdekében, csak akkor sikeres, ha gyors.

Az elrendelésre jogosított hatóság, illetve parancsnokság a razziát a szerint, a mint a kóborló idegen gonosztevők kisebb, vagy nagyobb körben volnának keresendők, egy-egy szakasz, vagy szárny területén rendelnek el.

Ilyen helyzet állhat elő például nagyobb vásári telvajlásnál, mikor például egy pár ökörvész el, s nem tudni, hogy a vásárról a szélrózsa melyik irányában hajtották el a tettesek.

Itt tehát gyűrűalakban kellene bekeríteni a tett színhelyét, azaz a köröskörül fekvő örsöket fel kellene riasztani, hogy honn levő legénységükkel a tett színhely felé vesztő utvonalakon nyomuljanak előre. A felriasztás az elrendelésre jogosult parancsnok által távirat, vagy távbeszélő útján történne s a kutató járőrök ez alkalommal minden gyanus idegent, csavargót, cigányt feltartóztatnának és pedig még akkor is, ha az ökör nincs is náluk, mert lehet, hogy megvan az ökör ára a zsebükhöz.

Míg az idegen járőrök a tett színhelye felé nyomoznának, addig a saját örsbeliek vagy valamely gyanítható irányban kutatnának vagy pedig ilyen nem léteben az elől leírt azon szokásos büntettesek és rendőri felügyelet alá helyezett helyiségeit kutatják át, a kikre alapos gyanujuk volna. Ily módon egyidejűleg

minden irányban megindulna a kutatás, s rendszeretlen kapkodással nem hagyánk egérutat a gonosztevőknek. Az alkalomszerű razzián kívül ajánlatos volna a preventív szolgálat érdekében az időközi razzia is. Ajánlatos volna ugyanis, ha legalább egy vagy két havonként minden járásban razziát rendeznének, hogy így megtisztítanak az örskörletet a közbiztonságra veszélyes idegen elemektől; ily módon kerülnének hálóba az örskörleteken átvonuló csavargók, kóbor cigányok stb.

Azonban ezek összefogdosása és a rendőri hatósághoz való átadása még nem előgséges, mert ezek lehet, hogy még aznap megszabadulva a hatóság kezéből, tovább veszélyeztetnék azt a területet, a mit mi nagy fáradtsággal bejártunk.

Módját kell ejteni annak, hogy ezek vidékünket máskor kerüljék.

Egyik-másik öreg csendőr e kívánság felemlítésénél talán a mogyorósfavesszőre gondol, de maradjunk csak a törvényes eszközök mellett, s ismerjük meg a mai, ugynevezett modern kor mogyorósfavesszejét, mit talán az örsparancsnokok csak a büntető törvénykönyv képletes paragrafusai között láttak leírva, voltaképpen azonban alkalmazásba még nem vettek.

E mogyorósfavessző tudományos neve a "rendőri kitiltás".

Ha a razzia alkalmával összefogdosott idegen csavargókat, kóbor cigányokat, a hatóságnak átadtuk, tényvázlatunk végén indítványozzuk ezeknek területünkről való rendőri kitiltását is.

Ugyanis a csavargó csak akkor tekinthető ilyennek, ha a hatóság által kitűzött határidő alatt (1—2 hónap) sem a fenntartására szolgáló eszközöket, sem azt, hogy azok tisztaságára megszerzésére törekszik, kimutatni nem képes. Ha mindezek tekintetbevételével valakit csavargónak talál a hatóság, úgy legfeljebb nyolcz napig terjedtető elzárással bünteti az illetőt. Ellenben, ha az illető csavargót a hatóság területéről kitiltja, s az ott újból megjelenik, akkor már a kibágási büntetőtörvény két szakaszával jutott ellenkezésbe és pedig, mint csavargásban visszaeső a 69. §-al és mint ezen területről kitiltott és oda engedély nélkül visszatért, a 70. §-al.

A törvény mindkét szakasza egyenként egy-egy havi elzárással sújtja a deliquenst, mely két büntetés egy összbüntetésbe foglalatik.

Szóval a rendőri kitiltással súlyosbítjuk a csavargó büntetését.

Míg a kóbor cigányok személyazonosságának megállapítását az ujjlenyomat rendszer alapján egy központi nyilvántartó hivatal át nem veszi, addig a cigány kitiltása nehézségbe fog ütközni, mert a cigánynak sok ál és gunyveve van. Mihelyt azonban a cigányok egyenként egy-egy ujjnyomatlapon személyazonosságuk megjelölésével valamely közszeg kötetlékébe, illetve illető-

A legjobb órák,

legszolidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézzel, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műfőrnél Szegeden.

javítások 5 évi jótállás mellett.

Ar.legyzék ingyen!

ségbe be lesznek osztva, a ujjlenyomatlapjaik a központi nyilvántartó hivatalnak meg lesznek küldve, úgy arra az esetre is, ha a cigány a beosztáskor kapott igazolványát elveszti, vagy nevét eltagadja, egy újabb felvett ujjlenyomat alapján a központ forduló postáival értesít, hogy ki a kérdéses cigány.

Nézzük a kitiltás hatását közelebbről.

Ha a csavargó vándor utjában csendőreink által fel lesz tartóztatva, a hatóság elé kerül, büntetésül kap 1—2 napi elzárást. Ezen elzárásnak semmiféle megtorló és javító ereje nincsen, mert hiszen a kóborlásában kifáradt csavargó csak örül annak, hogy mint egy fáradt turista, valahol menházat talál, hol fáradsalmait kipihenheti, a nyugágyon kívül még meleg szobát és ennivalót is kap.

Némelyik csavargó ily ellátásért talán örömet is veti magát a csendőr őrizete alá.

Másképen áll azonban a dolog, ha a csavargó ki is lett tiltva. A kétsős kihágásért súlyos összbüntetéssel sújtott csavargó mégis csak meggondolja, hogy kóborlásait folytassa-e, ha minden járásban 1—2 hónapig kell elzárva lennie, míg átvergődik azon vonalra, a hová titkos céljai vezérlik.

Különösen a szabad élethez szokott cigány az, kit megtör az örökös fogvatartás, mert nem egy a raboskodásba bele is pusztul.

Másrészt a közbiztonságra is áldásosabb, ha a veszélyes elem tovább van őrizet alatt, mint szabadon.

Bizton merem állítani, hogy a mely vidéken ily léppel fogják a társadalom vándormadaraikat, oda ezek saját jószántukból nem szívesen teszik be többé a lábukat.

Még egy jó hatása van a hosszabb idejű elzárásnak, különösen a cigányokra nézve. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a cigány él és bal vándortársáért. Láthatjuk ezt különösen a törvényszéki tárgyalásoknál. Ha Lakatos Józsi felett hangzik el az ítélet, odagyül a törvényszéki palota elé az egész cigánykaraván, s aggódva várja az ítéletet. A cigány e társaszeretetére építve az egyik vidéki városi rendőrkapitány kieszelte annak a módját, hogy hogyan lehet a vándorcigánykaravánt szétrebenteni, s ily módon a vidéktől jövőre távol tartani.

Ittanszorint az volt a szokása, hogy a kóborlásért elfogott cigánykaraván tagjait, kik között volt több csavargó is, oly különböző idejű szabadságvesztéssel sújtotta, hogy a különböző időben kiszabadult cigányok megunva a társaikra való várakozást, egyenkint voltak kénytelenek elszéledni a szélrészen minden irányában.

Legutoljára került ki a vajda, de ez már bottal üthette bandája nyomát. Majd mindenkor szemügyre vettem a bekísért cigánybandát, de négy év alatt egyszer sem került elő újból a bandájától elszakadt vajda. •A törvény jól van megírva, — mondá Szilágyi Dezső, — csak élni kell tudni vele. •

E jeles mondás igazságát legjobban igazolják a különféle közigazgatási járáások közbiztonsági viszonyai.

A hol a törvényt szigorral és észszerűen alkalmazzák, ott megritkul a gonosztévők száma, a hol azonban a kihágási ügyeket sablonosan kezelik, ott felüti fejét a nagyobb büntett is, ott a csavargó tolvajjá, a cigány rablógyilkossá lesz. Végezetül van még valami ajánlatom.

A közbiztonság rendszeres kezelésének kulcsa a pontos nyilvántartás.

A járásból kitiltott egyénekről is nyilvántartást kellene vezetni.

Csak ezen nyilvántartásból tudnók pontosan kitölteni a tényvázlat azon rovatát, hogy volt-e az illető büntetve, s e nyilvántartás alapján irhatnók a hatósághoz intézett jelentésünkbe, hogy az illető ki van-e tiltva a járás területéről? Ily nyilvántartással megkönnyíténők a hatósági eljárást, s a főbíró vagy rendőrkapitány a feljelentésünkből tiszta képet nyervén, sebtében ráolvasná a deliquens fejére a törvény sententiáját.

E nyilvántartás szükségére mutat a szolgálati utasítás 27. §-ának 12. pontja is, mely a rendőri felügyelet alá helyezett és a kiutasított személyek felügyeléséről szól; mert ha ezeket felügyelnünk kell, úgy tudnunk is kell, hogy kik ezek, mi természetesen csak úgy volna lehetséges, ha őket pontosan nyilvántartanók.

A szolgálati utasítás 15. §-ának harmadik bekezdése értelmében a főszolgabíró különösen hivatott a járásban a csend, rend és közbiztonság fenntartása fölött őrködni, s e tekintetben referensei az őreparancsnokok. A hol tehát az őreparancsnokok magukévá teszik az általam leirt elveket, ott azok érvényrejtését a hatóság főnökével folytatott gyakori érintkezéskor keresztül is vihetik, s erősen hiszem, hogy az elvetett mag gazdagon fog fizetni, — az őreök közbiztonsági állapota javulni fog.

A meglepett dohánycsempészek.

Írta: Máthé Miklós társaságvezető.

Sötét, borult, nedves téli éjszaka. A köd oly sűrű, vastag, szinte vágni lehetne. A pusztaságban csendes minden, egyetlen hang se hallatszik sehonnán, csak a

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmarkacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

fak tar galyainak kopogása zavarja néha a kísérteties csendet, a mint a köztük átsuhanó szél által mozgatva összeverődnek.

Az egyik tanya bejárója mellett egy magányos férfi ül. Fekete, hosszú felöltő van rajta, hosszú kabátnak vagy katonaköpenynek egyaránt beillik. Fején a csendőrökéhez hasonló kemény kalap és a tollforgó is hasonlóan látszik a ködben a csendőrök tollforgójához, csak vékonyabb szálúnak látszik és a azél általi lengtetés folytán a kalapból verődve, kopogó, horzsoló hangot ad. A férfi erősen szíja a pipáját a közből erősen figyelve hallgatózik az út irányában kelet felé. A háta mögötti tanyában csendes minden. Se kutyaugatás, se kakas-kukorékolás nem hallik, pedig már hajnali 3—4 óra között van az idő, ilyenkor mozgolódásnak kéne lenni a tanyában, ha laknának benne; de a tanya lakatlan.

Kocsinyikorgás hallik kelet felől; a férfi felnezel. Még ugyan ülve marad az árokparton, csak a fejét dugja előre s erősen figyel a ritkán és gyengén ballatszó hang felé, a mely mindig közelebb-közelebb jön s a sűrű ködből csakbamar egy kocsi körvonalai bontakoznak ki és a lovak szuszogása is hallatszik már. A kocsi egybéként zaj nélkül közeledik az esős tél miatt nedves, homokos talajon.

— A törvény nevében állj! — hangzék fel, mintegy veszkialtás, az előbb még várakozó férfi parancszava a közből a lovak elé ugrik, s a lovak megrettenve torpannak vissza.

— Végj közé a lónak s hajts keresztül rajta! — kiált fel a kocsi derekán valaki elszánt hangon s a kocsi fel is emeli az ostorát, de az elől álló alak lelövéléssel fenyegeti meg és jobb kezével már is emel egy szaronyos puskaforma szerszámot, baljával pedig a ló zablját ragadja meg és ráival a kocsin ülőkre: dobáljátok le a dohányt!

— Csendőr! — szólja el magát a kocsi hűledezve és eereszti ütésre emelt ostorát, mire a háta megett ülő s előbb úgy parancsoló utas valamit süg a fülébe s aztán egyenként dobálja le a dohánnyal telt zsákokat.

A csendőrnek látezott alak, mintha tudná hány zsák van kocsin, mert mikor a nyolczadik puffanást hallja, eereszti a ló zablját és rákiáltva a két emberre, hogy azonnal szálljanak le, a kocsi felé lép.

Éppen ezt várta a kocsi. Amint szabadon látta lovát, hirtelen végig vágott rajtok s úgy eltűnt az ámuló csendőr elől a sűrű ködben, mintha ott se lett volna. Debogy állott volna meg, mikor egész éjjel csendőrt látott maga előtt minden fában és bokorban. Az így rázedettnek látszó csendőralak pedig, mintha ez lett volna a legtermészetesebb befejezése a dolognak, egy szót se szólt, hanem összebb bordta a zsákokat s a tetejébe ülve várt tovább, mintha előre tudná, hogy még jönni kell valaminek vagy valakinek.

S csakugyan jött is kevés idő múlva egy másik kocsi.

Ezzel éppen úgy elbánt, mint az előbbivel. Ez utóbbi kocsin azonban csak a kocsi volt egyedül s a mint észrevette, hogy csendőrféle emberrel van dolga, rimánkodni kezdett, hogy ha Istent esmér, hát boosássa el őt, hiszen a dohány, a mi a kocsin van, nem is az övé, ő csak fuvaros.

— No hát dobáld le azt a dohányt! szólalt meg — engedekeny hangon a csendőri alak — s aztán kotródj innen, de hamar, a kocsival együtt, mert mindjárt itt lesz az őrmester úr s akkor a kocsid is itt marad! — sürgette tovább.

A kocsi nem is hagyta ezt magának kétszer mondatni, ledobálta a dohányt s vágatva tovább hajtott.

A mint ez is elbalad, előbujik a bokrok mellől egy másik alak s köszöntve az előbbit, megjegyzi, hogy ha úgy sikerül tovább is, mint eddig, jó fogást csinálunk s aztán nekifogtak mind a ketten és behordták a dohányt a lakatlan tanyába, majd bezárván az ajtókat, együttesen elindultak Kiskunhalas felé.

Ez történt f. évi január hó 4-én virradásra a kiskunhalasi határban.

Január hó 7-én egy tanyai asszony jelent meg a kiskunhalasi őrsön és panaszt tett, hogy előző éjjel, ismeretlen tettesek betörték a konyhájukba s onnan hús és szalonnaféléket loptak el.

— Ejnye, ejnye! pedig milyen csendes az a tájék! — jegyzé meg a panaszkodó asszony előtt Asztalos Sándor őrmester, kiskunhalasi őrsparancsnok. — Hiszen évek óta nem történik ott semmi biba!

— Debogy nem! — felelt vissza az asszony — hiszen csak pár nappal előbb fogtak el ott a csendőrök dohánycsempészeket két kocsi dohánnyal, hát az is meglehet, hogy az így megkárosult dohánycsempészek törtek be hozzánk.

A további beszélgetés során aztán kitűnt, hogy az asszony csak másoktól hallotta beszélni az esetet s így bővebb felvilágosítást a dologról nem adhatott. De mivel a halasi csendőrség dohánycsempészeket nem fogott el s az erről való felvilágosítás után is erősen állította az asszony, hogy az eset mégis megtörtént, hát elhatározta Asztalos őrmester, hogy utána néz a dolognak.

A betörés nyomozására mindjárt járórt vezényelt s aztán megkereste a szomszédos őrsöket, hogy közöljek vele, honnan való járór fogott el dohánycsempészeket a halasi határban a jelzett éjjelen.

Nemleges válasz érkezett minden őrsről.

Erről mindjárt gondolta Asztalos őrmester, hogy bizonyosan valami szélhámos keze működött itt a jelzett esetben, a ki értesülvén a dohánycsempészetéről, csendőrnek öltözve megleste a csempészeket és elkobozta tőlük a dohányt.

Ennélfogva a nyomozó járór után indult egy csendőrrel s addig puhatolt tanyáról-tanyára, míg végre nyomára jön, hogy az eset csakugyan megtörtént és az elkobzott dohányt a H. B. halasi lakos fűzespusztai tanyájára rakták be a tettesek.

Ezen nyomon haladva, a következőket derítette ki:

Miskei Czifra József halasi lakos dohánycsempész mult év karácsony hetében összebeszélte barátjával, Buza Balázs dohánycsempészszel, hogy jó lenne elmenni a tompai pusztára dohányt venni, de nem csak úgy gyalogosan, hanem kocsival, hogy nagyobb mennyiséget hozhaassanak. — Pénzük azonban kevés volt, tehát abban állapodtak meg, hogy Buza társakat gyűjt s ha többen lesznek, hoznak legalább két kocsi dohányt.

Buza Balázs pár nap alatt hét társat toborzott össze, a kikkel aztán megállapodtak, hogy január 11-án vonaton mennek el a kelet felé állomásig, onnan gyalog Tompára s ha dohányt kaphatnak, majd ott fogadnak kocsit annak haza szállítására.

Ugy is történt.

Mielőtt azonban elmentek volna, a kapzsi természetű Czifrának — mint ő mondta — egy jó eszméje támadt, hogy t. i. a többi társak dohányát is jó lenne valamiképen, csak úgy pénznélkül megazerezni. Az eszme tett Buzának is, csak azt nem tudta, miképen lehetne azt úgy végrehajtani, hogy ki ne tudódjék. Czifra erre

A veszprémi székesegyház most restaurált állapotában.

elbeszélte a tervét, hogy a dobány megvétele után ő a többi társakkal vonaton baza jön, Buza pedig, mint az összesnek a megbízottja ott marad és éjjel a meg-rakott kocsiikkal elindul Halas felé az említett útvonalon, s a H. B. tanyájánál, a hol Czifra csendőrnek öltözve várja. felszólítására ledobálja a kocsiokról a dobányt s elnyargalnak Arra nézve pedig, hogy a két kocsi ne közvetlen közelben kövesse egymást, a többivel együtt fognak megállapodni, a vétel szinbelyén azon ürügy alatt, hogy ba az első kocsi akár csendőr, akár pénzügyőrt feltartóztatná is, a másodiknak módjában legyen elhajtani s a rajta levő dobányt így megmenthetik. Az pedig Buzának lesz a kötelessége, hogy a második kocsi minél messzebbre hagyják, hogy az elsővel való elbánást észre ne vehesse és el ne hajthasson előttük.

Január harmadikán délután kiutazott a társaság Tompára és két termelőtől 382 koronáért 410 kiló dobányt vásároltak meg s azt kilenczfelé osztva zsákokba csomagolták. Azután pedig két kocsi fogadtak a faluban, a dobányt Halaara való szállítására. Ezt a mennyiséget ugyan rendes körülmények között egy kocsin is elszállíthatták volna, de mivel a folytonos esőzés miatt rossz volt az út, s mert az ilyen fuvarra csak szegény ember vállalkozik, a kinek rendszeren rossz lova van, meg aztán így nem látták annyira veszélyeztetve az összes dobányt, mint egy kocsin, bát kettőt fogadtak.

A vásárlás és kocsi fogadása után Czifra vezetése alatt vonaton hazajött a társaság még az esti órákban, csak Buza maradt Tompán, a ki aztán éjfél tájban, mikor már minden becsületes ember alszik, megrakodott és elindult a két kocsiival, természetesen megbeszélve a kocsiokkal a dolgot, hogy közel ne járjanak egymáshoz. Így haladtak lassacskán Halas felé, Buza mindig biztatva a kocsiát, hogy csak bajteon, hogy a másik közelükbe ne érjen, majd megvárják a halasi szőlők alatt.

Czifra József ezalatt a már előre beszerzett magas tetűjű kalap mellé megbajlott czirokból tollat, fehérek papirból kalapezímert rögtönzött, egy meglehetősen vastag karó végére fehér fenyőfából szuronyt szegezett fel s aztán egy tenyérnyi széles nadrágszíjjal körülkötötte hosszú fekete kabátját és kiment a H. B. tanyájához, amelynek kulcsát előző napon, mikor a tulajdonossal a tanya és birtok bérbevétele felől tanácskoztak, véletlenül magával vitte.

A terv, a mint fentebb ismerttettem, a legjobban sikerült s reggel a többi társai előtt borzasztó káromkodás közben panaszkolta el Buza a vele történeteket.

Azok meggyőződve a dolog valódiságáról, egy-két napig hallgattak, de mikor látták, hogy a csendőrség nem igen keresi őket, gyanút fogtak és mindenáron azt követelték, hogy be kell jelenteni az esetet, hadd nyomozza ki a csendőrség a rablókat.

Közben pedig H. B. is kiment a tanyájára s éppen a kules után kutatott, mikor meg jelent ott Czifra és tudomására adta, hogy dobányt rakott oda be és a gazda nebeztelesére kijelentette, hogy csak pár napig túrja meg, addig majd elszállítják onnan.

Igy aztán két felől is szorongatva, nehogy az igazi csendőrség is tudomást szerezzen a dologról, bevallották a turpisságot társaik előtt azzal, hogy azért eszelték ki ezt az eljárást, hogy a fuvarosok el ne árulhassák a csendőrség vagy a pénzügyőrség előtt, hogy hova vitték a dobányt. Ezzel kibékítve társaikat, el is vitték a tanyáról a dobányt, sőt mire Asztalos őrmester lelep-

lezte őket, már el is adták, csak éppen Czifránál találtak meg 17 kgrammot.

Asztalos őrmester a kalocsa kir. ügyészségnek adatta át a két czinkostársat, a hol állítólag rablás miatt indított meg ellenök az eljárás.

S csak az volt a különös az egész dologban, hogy a két kocsiissal még a nyomozás befejezte után is alig lehetett elhitetni, hogy csak álcscendőr volt az, a ki tőlük a dobányt elkobozta, mert ezek mindaddig azt állították, míg csak a két czinkostárs beismerő vallomását szemtől-szembe nem mondta nekik, hogy valódi csendőr volt az. Ennek ballatára és a bűnjelül elkobzott nevétsége felszerelés láttára aztán mégis elhitték, és belátták, hogy csak a félelemtől felcsigázott képzeletükben találtak tragédiának az esetet, bolott az egész egy jól kieszelt és ügyesen végrehajlott tragikomédia volt.

A nyul a közbeszédben.

Alig van állat, melynek nevéhez annyi babona tapadna, s mely mindenha oly rossz birben állott volna, mint a nyul. Volt idő, midőn bitték, hogy nemét minden esztendőben változtatja; s az a körülmény, hogy busát egészségtelen tápláléknak tartották, alkalmat adott arra a babonás vélelemre is, hogy a boszorkány-konyba nélkülözhetetlen eleme a nyul, meg hogy a nyul voltaképpen csak nappal nyul, éjjel pedig boszorkány.

Mózes maga a nyulát a tisztátalan állatok közé sorozza, mivel kérdőzönek vélte, a nélkül, hogy kétszülkü volna. Főlösléges bizonyítgatni is, hogy e föltevés részben a régiék hiányos bonczani ismereteiből, részben pedig a nyul ajkainak különös mozgásából ered, a mi arra engedett következtetni, hogy kérdőzik mint a tebén. Valósággal azonban állkapczáinak ez a szünetlen mozgása csak metazöfogainak sajátos elrendezésére vezethető vissza. Nem osztóznak a nyulbus-evés iránt táplált előítéletben s modern arabok sem, de a törökök, örmények és perzsák ma is megvetik ez elédelt. Sajátságos, hogy még a görögök és rómaik is, bár szintén ették, egészségtelen tápláléknak találták. Valószínű azonban, hogy a zsidók ellenszenve volt az első oka a nyulpecsenye megvetésének, a mi némely nemzetnél annyira terjedt, hogy Caesar tanusága szerint például a brittek soha sem is ették. És itt más, egészen új babona adja meg a magyarázatot, a melynek semmi köze a zsidó biedelmekkel. A francziáknak is van egy közmondásuk, melynek értelme az, hogy «vön lud és vén nyul, mindkettő ördögnek való étel.»

Nálunk sok vidéken arra a vélekedésre találunk, hogy szerencsétlen jel az, ba egy nyul keresztül szalad az uton. Ugyanezt tartják az angolok is, csak hogy mig

BUTOR

Kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

A kórus.

Oldalhajó.

A restaurált veszprémi székesegyház.

nálunk temetést, azoknál tüzet jelent. Plinius szerint a nyulbús álmot okoz, s a kik azt esznek, egy hét mul-
tán is frissen, szépen és kedvesen néznek ki. Linno
szerint a nyulbőröltözet megvéd a rovaroktól, a Daiv
Buffon pedig egyedül a nyulat tartja olyan állatnak,
melynek szájában erős szőr van. A nyulak tavaszi rend-
kívüli szökkenései adtak alkalmat arra a közmondásra,
hogy „holond mint a márcziusi nyul”, s ez vihette rá
a régi szászokat arra, hogy a szerelem iatennőjét nyu-
lak kíséretében ábrázolják, melyek közül kettő mint
százyhordozó szerepel, kettő pedig fátylakkal meg-
elől. Hesseknben és a sváb földön husvét táján melháb-
ból fészket csinálnak s oda küldik a gyermekeket, hogy
nézzék meg a nyulak tojásait.

Főnevezetessége a nyulnak a népmesékben azonban
kétségkívül a boszorkányerdőben található. Már Giraldus
Cambrensis kifejezi azt a meggyőződését, hogy némely
vénaszony nyullá képes változni, s ily módon megszopja
a teheneket. Egy más régi író, felsorolva azokat az
állatokat, melyek a sötétség fejedelmének legkedveseb-
bek, említi, hogy a szellemek előszeretettel változnak
aszonyokká, kutyákká, sertéseké, lovakká, tehenekké,
nyulakká, rókákká, baglyokká, kigyókká és sárkányokká.
Mondják, hogy a nyullá változott boszorkányok a ku-
tyákat és vadászokat kijátszák és félrevezetik. Néha a
nyullá vált boszorkányokat az ebek is megbarapják, s
a harapásnak nyomai maradnak hátra testeiken, de
megölni őket lehetetlen.

Montaigne is említi egy adomát egy ifjú török úrról,
ki a harcban igen vitézül viselte magát Amurád előtt,
s midőn kérdést intéztek hozzá, hogy mi oka annak,
hogy ifjúkora daczára is akkora bátorságot fejt ki, így
felelt: „Tanítóm a vitézségben egy nyul volt. Vadász-
ton lévén, egyszer egy ülő nyulra bukkantam. Rábocsá-
tottam ijamat és negyven vesszőt küldtem utána tege-
zemből, de még fel sem riaszthattam ülőhelyéből. Utol-
jára egyik kutyámat uszítottam rá, de ezt sem több si-
kerrel. Most átláttam, hogy sem kard, sem nyilvessző
nem sebezhet a végzet akarata nélkül, s a végzetet se
nem siettelhetjük, se nem hátráltathatjuk.”

Érdekes mesét találunk a boszorkány nyullá változá-
sáról a skót néphagyományokban is. Egy nap egy úri
társaság vadászott nyulra, de bár sok agarak voltak,
egy vadat sem verhettek föl. Végre egy fickó fölajánlta
szolgálatát egy aranyért és keltelte magát, hogy fel-
riaszt egy nyulat, ha megengedik, hogy ő tartsa féken
a fekete agarat. A fölöttel elég különösen hangzott, de
ő ragaszkodott hozzá. Kifizették a kért összeget, s nem-
sokára rá fölragrott a nyul és pompás hajszá támadt
rá. Az agarak már egytől-egyig kidőlték, hanem ekkor
a társaság egyik tagja a fiú mögé lopózott, s elmozdította
a féket, melyen a fekete agarat tartotta. Az agár neki,
mint a kiróplónt nyilvessző, hogy részt vegyen az ül-
dőzésben. A fiú ellonben elvesztve lélekjelenlétét, torka-
szakadtlából kezdett kiabálni: „Hahó! Szaladj anyám,
szaladj! Hahó! Szaladj te vén boszorkány, ha szerezted
életvedet. Szaladj anyám, szaladj! E közben a fekete
agár csaknem utolérte s már éppen meg akarta ragadni,
mikor a nyul egy kis kunyhó ablakában termelt s ott
eltűnt. Megérkeztek a vadászok is, és bementek a
kunyhóba a nyulat keresni, de nem találtak ott mást,
mint egy vénaszonyt, ágyán feküdvén s lélegzete el-
állva, úgy hogy szóhoz sem hirt jutni.

A nyulbús rossz híre mellett a régiéknél, melyet már

említettünk, egy másik sajátságos körülmény is közre-
játszhatott a babonának keletkezésében. Tudniillik a
nyul színének évenkénti változása tél közeledtével. Min-
dez azonban alig meggyarazhatja ki, hogy a sötét közép-
kor babonáiban miként jutott a legfélénekbb és leg-
ártatlanabb vad a legrosszabb és leggroteszkebb hírlé.

KÉPEINKHEZ.

A veszprémi székesegyház.

A veszprémi püspöki székesegyházat, — a melyet
a mostani restaurált állapotában a jelen számunkban
olvasóinknak bemutatunk — állítólag Szent István
király neje, Gizella királyné építtette, a XI. század
elején, Szent Mihály arkangyal tiszteletére. A templom
az azóta eltelt kilencszáz év alatt sok viszontagságon,
sok romboláson és különféle építkezési izlésben történt
átalakításon ment keresztül, úgy, hogy eredeti román
stílusát már csak az alapfalak és a beosztás tartotta
meg. A veszprémi püspökség és a káptalan négy évvel
előtt újból restaurálás alá vétette a templomot s
Aigner Sándor budapesti műépítész ervei alapján egész-
szen az eredeti építészeti stílus szerint állíttatta helyre.
A gyökéres restaurálás után folyó hó 4-én szentelték
fel a régi műemlékszamba vehető egyházat s most már
teljesen megújodva, az eredeti román műizlésben,
vonzó nemes egyszerűségében áll előttünk holdog em-
lékü Gizella királyné ősi bazilikája, mintegy elénk va-
rázsolva a hitbuzgó XI. század köbévessett ábitatát és
templomépítészeti stílusát.

HIREK.

Adományok. A csendőrségi internátus javára újab-
ban a következő adományok folytak be: Csendőrkerület
Kassa, 1276,41, Székesfehérvár, 1826,17, Szeged bü-
ntetőtörvénykönyvek ára fejében 246.—; csendőr szárny:
Déva, Záray Ödön százados 20, Vittnyédy József fő-
hadnagy 10, Hausenblasz Oszkár hadnagy 5 és Mal-
csevich Mihály hadnagy 4 = 39, Balassagyarmat: 32
db büntetőtörvénykönyv ára fejében 128, Nagyszében:
Endes Antal százados 18, Raab Antal főhadnagy 11,
Kozma Dénes járásörmester, Molnár Ferencz törzs-
örmester és Jankó Gusztáv örmester 2—2, Ádám János
cz. őrsvezető, Kovács Simon, Gáspár Dávid, Junosch
György és Simó Péter cz. ez. őrsvezetők 1—1 = 40;
Pozsony: Molnár Salamon törzsörmester, Baráth István
járásörmester és Kálmán Zsigmond cz. örmester 2—2,
ligetfalvi őrs 3, stomfalvi őrs 5, cseklszói őrs 3, dévény-
ujfalusi őrs 3, dunaszendrűhelyi őrs 6,20, bösi őrs 6,80,
lőgerpatonyi őrs 3,60, somorjai őrs 8, püspöki őrs 2,50,
szereói őrs 7, nádasi őrs 8, spászai őrs 13,10, bazini
őrs 3 és 2 db büntető törvénykönyv ára fejében 8 =
86,20; Balassagyarmat: Varga Gusztáv százados és
Nemesvári Lajos főhadnagy 2—2, balassagyarmati őrs
8,20, kékkői őrs 2,70, érekvadkerti őrs 5, cserhát-
nurai őrs 15, turnezői őrs 7,50, székesényi őrs 9,50,
nógrádszakáli őrs 3, kurancsági őrs 4,10, rétsági őrs 7,
nőtincei őrs 9, nógrádverőcei őrs 8, herczeli őrs 5,
lőrinczi őrs 4, ecségi őrs 3, losonczi őrs 15, színó-
bányai őrs 5, málnapataki őrs 4, poltári őrs 3, panyi-

ÉLELMISZEREKET

Jegytányosab-
ban szállít !!!

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a ca. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT czég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

daróczi őr 4, gácsi őr 3, áhelfalvai őr 8, divényi őr 3.50, alsószteregovai őr 4.60, budaszállási őr 6, salgótarjáni őr 11, füleki őr 7, kisterenyei őr 8, czeredi őr 6, homokterenyei őr 7, mátraszőlősi őr 4, ipoly-sági őr 10.70, hévmagyarádi őr 5, egegi őr 3, vámosmikolai őr 9.50, lóntói őr 9.50, ipolynyéki őr 2.60, csábi őr 1.30, középpalajtai őr 3, szobi őr 4.50, nagymarosi őr 6.90, ipolyszalkai őr 4, zebegényi őr 6, háti őr 4, hegybányai őr 2.10, bakabányai őr 4.90, korponai őr 5.10, szénavári őr 4, azentantali őr 3, hontrákóczi őr 10, esabrágvarbóki őr 4 = 297.20; csendőrijárás: Bethlen, bethleni őr: Koczka József őrmester 4, Fábian András cz. őrsvezető és Bíró József ca. cz. őrsvezető 2—2, Rakolca János ca. cz. őrsv. 1, Szász János és Balázs Vincze csendőrök 2—2, ispánmezői őr: Séra Elek őrsvezető, Czirják János, Giró István és Butyka Mihály csendőrök 2—2, felsőlősvai őr, Vajda György ca. cz. őrsvezető 2, Salamon János csendőr 1, árokajjai őr: Lónyai István őrsvezető és Mátyus János cz. őrsvezető 2—2, Bacsoni József 1 és Onya Mihály pr. ca. cz. őrsvezető 3, apanagysalui őr: Rác János őrsvezető 2, Muresán György és Kovács György csendőrök 1—1 = 36; csendőr őr: Vulkán 5, Tusnád 4, H.-Kristyor 5, Brád 2.50, Lupény 6, Torja, 8, Érkeserű 5, Barót 6, Esztelnek 5.50, Gyergyóholló 5.50, Szászkeresztúr 3, Olaszliszka 4, Mártonfalva 7.50, Keresd 13, Gidófalvy Elemér főhadnagy Győr 10, Antal Imre őrmester és Deák Vazul ca. cz. őrsvezető Hódvég 5—5, Kelemen János cz. őrmester Asszonynépe 2, Egyed Ignác csendőr Riskulicza 2, Grósz Samu Óhuta 6, Ama József járásőrmester Brád 3 és Győri Bertalan miskolci lakos, Diósgyőrből 8.90 korona. Az eddigi gyűjtés eredménye 7395 K 49 f., mely összegből 40 K a nyugdíjpoló javára szolgál.

Puskatussal való útás fegyverhasználati esetet nem képezhet. A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének f. hó 20-án kelt 532/1910. sz. számú rendelete szerint a puskatussal való lökdöések által okozott testi sértések fegyverhasználat gyanúját nem bírálhatók el, mert a dolog természete szerint a csendőrségi állás méltóságának, illetőleg a csendőrség katonai szervezetének s így a szervezeti utasítás 11. §-a intenciójának is megfelelően, a fegyverhasználat fogalma alá, csakis a csendőrségi hivatás ellátására szolgáló fegyvernek katonai módon való, vagyis rendeltetéseszerű használata értendő, ennél fogva az a kérdés, vajjon az ily fegyvernek kényezzereszközként vagy erőszakos hántalmazás gyanánt, illetőleg jogos védelem czimén való, nem rendeltetéseszerű használata mennyiben tekinthető igazoltnak: kizárólag a fegyelmi vagy büntető bírósági elbírálás körébe tartozik.

A csendőrségi szolgálati utasítás (65. §-a): «a fegyverhasználati-jog részletesebb körülírása» czim alatt tárgyalja ugyan azt a rendelkezést, hogy dulakodás alkalmával, végső szükség esetében a karabély agyával való lökés vagy útás is előfordulhat: s ez látszólag a fenti felfogás mellett szól ugyan, tényleg azonban a rendelkezés egész szövegéből az tűnik ki, hogy a fegyvernek ily szabály szerint tilos alkalmazása egyfelől az alkalmazás módjánál, másfelől az alkalmazás feltételeinek különböző volta miatt sem tartozhatik a szervezeti utasítás 11. §-ában meg szabott bizottsági eljárás körébe; az a felfogás pedig, hogy a bizottsági eljárás feladatát általában annak a kérdésnek a megoldása képezné, vajjon a törvényes erőszak jogosan vagy nem jogosan alkalmaztatott-e: téves, mert emez eljárás körébe nem

bármely törvényes erőszak, hanem pusztán az kizárólag a fenti meghatározás értelmében veendő fegyverhasználat esetei tartoznak.

Orvtámadás. Borbély Márton vaskohi őrsbeli csendőr czimzetes őrsvezetőt sétaközben, október 2-án este féltíz órákor Benye Sándor vaskohi lakos, minden előzetes szóváltás nélkül orozva megtámadta és egy fabasébbal annak fejére két és balkarjára egy ütést mérve súlyosan megesbesítette. A megsérült őrsvezető az őrsön orvosi ápolás alá vétetett, Benye pedig az őrs által elfogatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

A légy, mint a kolera terjesztője. A legyek kiirtása a kholera elleni küzdelemben igen fontos védőeszköz. Mióta Chantemesse tanár a párisi orvosi akadémián egyik feltűnést keltő előadásában kimutatta, hogy a legyek esetleg a kholeraciszák hordozói és terjesztői is lehetnek, azóta nagy gondot fordítottak a legyek kipusztítására s miután mi jelenleg benne vagyunk a kholera behurcolása ellen megindított legazélesebb óvintézkedések végrehajtásában: nem fog ártani ezt a kérdést éber figyelemmel kísérni. Hogy mily alkalmatlanok a legyek, különösen falubelyen vagy egyéb tenyésztő és ipartelepek közelében, azt mindnyájan tudjuk. A legyek tömeges jelenléte azonban közegészségügyi ártalom is, minél fogva hatósági intézkedések rendelik el a közfogyasztásra szánt étel- és italneműek szigorú befödését s ezáltal a legyek távoltartását. A magánháztartásokban pedig minden egyes család a legnagyobb szigorúsággal ügyeljen arra, hogy a legyek fölszaporodása minden áron elkerültesse. Chantemesse tanár föntjelzett előadása arra indította annak idején a Párisban megjelenő *Matin* nevű lap szerkesztőségét, hogy tizezer franknyi jutalmat tűzzön ki annak részére, a ki hatóság szert talál a legyek kiirtására; természetesen azzal a kikötéssel, hogy mérgezernek nem szabad lennie, mert ilyenféle amúgy is már sok van s ezek a legtöbb államban kormányhatósági rendelettel el vannak tiltva. A kitűzött jutalomra 265 pályamű érkezett be. Ezeket a bíráló választmánynak adták át, melynek tagjai Chantemesse tanár mellett a legkiválóbb egyetemi tanárok, úgymint Brouardel, Roux és Douvier voltak. A jutalmat egyhanguan egy magát mognevezni nem akaró szerző nyerte el, ki dolgozatát *«Musca delenda»* jellegével küldte be. A szerző szerint mindegyik légy átlag 200 tojást rak le, a miből könnyen kiszámítható, hogy egy-egy légyből hat nemzedéken keresztül 100 millió légy kerül ki. E szerint tehát a kiirtott legyeket kipusztítani teljes lehetetlenség. Alaposan csak addig lehet kipusztítani, a míg báb alakjában vannak. Ily alakban találhatók leginkább a szemétdombokon és emésztőgödörökben.

A szerző számos kísérletezés után azt találta, hogy ezeket a berányókat leggyorsabban a nyers olaj öli meg. Ennek a szernek előnye az, hogy olcsó és könnyen megszerezhető, másik főelőnye pedig az, hogy hatása biztos és intenzív, a mennyiben nemcsak a hernyókat pusztítja el rögtön, hanem a további porondok fölszárzását is megakadályozza. A bíráló választmány a szerző fejtegetéseit jóváhagyta s véleményében kiemelte, hogy a légykiirtás kérdése a szerző által ajánlott szerrel és eljárással egyelőre meg van oldva. Említésre méltó, hogy a pályázók között belyet foglalt Erzsébet romániai királyné is, kinek a bizottság a bronzérmét ítélte oda. Történt pedig ez ezelőtt körülbelül két-három évvel. Azóta nem hallottuk, hogy ez a kérdés általánosabb

érdeklődést keltett volna, pedig épp most volna kellő ideje annak, hogy behatóbban foglalkozzunk vele. Úgy a legtágabb értelemben vett iparban és mezőgazdaságban, mint közhelyeken és a családi otthonban a legyek kiirtása mindig főfigyelmünk tárgya legyen; sok fertőző bajnak lehet ez által elejét venni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálati kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően összegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdések ködösseknek eleje véteassék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Alföld. Utána néztünk ügyének. Ön igényjogosultsági igazolvány alapján ment a vasúthoz s onnan hat hónap múlva csendőrségi szolgálati kötelezettségének folytatása végett állományba vétetett, így tovább újbóli felavatás nem történt. Tömegét vissza kell fizetni. Pályázat újból.

Gy. G. Nem lévén a «lényegesen» állományban eltöltött idő, esetleges nyugdíjazásnál nem számítatik be.

B. A. Zetelaka. 1. Fizetnie kell. Hogy mennyit, azt nem tudjuk. A tometéstől függ. Egyszerű olcsóbb, díszesebb drágább. Ép úgy áll a dolog a keresztelődél és az esketésnél. 2. Nincs rendez évi fizetésük. A papnak be kell érnie azzal a jövődelommal, a mit parochiája hoz.

Érdekel. Agynevelőnek természetbeni kiszolgáltatását hivatalos uton előjáró szárnyparancsnokságától kérje.

Cs. Örv. Sorjegyei nem nyertek.

6-6. Határozottan emlékezünk arra, hogy kérdezett levél az ottani postahivatal által volt bélyegezve. Kérelmének — esajnálnatonkra — eleget nem tehetünk.

B. ez. Örv. Anina. 1. Nem. 2. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre. 3. Önnek van igazza.

H. I. es. cz. Örv. Nagyvácszony. Nem. Az ill. szab. 48. §-ában foglaltak mérvadóak.

1878. Helytelen volt a postamester eljárása, mert csak oly csomagok után számíthat fel kézbesítési díjat, a melyeket a posta házhoz szállít.

Fi. J. Október 1-ével már fel lett állítva.

333. Szolgálati ügy.

K. A. es. cz. Örv. Virava. Okosabb dolgokon törje fejét. Ön Viraván kelt leveleit Koskóczon szokta feladni?

50. Kiszállás. Dehogyan járt el helyesen! Nagyobb szabálytalanságot már el sem követhetett. Hogy került a nyilatkozat az uradalmi intéző kezei közé? Ajánljuk, hozza valahogy rendbe a dolgot, mert baj lesz belőle.

1848. Csak szolgálati uton.

P. M. I. Az állami pénzvörös hivatal által lottók kibocsátva, a nélkül, hogy ezt a feliratot bárki is észrevette volna. 2. Töltes értékek s még ma is forgalomban vannak. Beválthatja akárhol.

A. F. es. Füzcsabony. Igen.

Vitakozók. Ok nélkül nem szokás valakit agyonütni. A bíróság van hivatva ily eseteket minősíteni. A körülményektől függ, hogy minok minősíthető, de nem attól, hogy az illető rögtön, avagy csak hetek múlva hal bele szenvedett sérüléseibe.

1910. 1. Igen, mert a %-on felül nem lehet engedélyezni. 2. Kérdése még korai. Az csak terv, a mely még meghiusulhat.

K. T. Ha a parancsban a kerékpár használata benn volt, akkor esetleges kártérítés iránt az intézkodések folyamatba tehető, ellenesetben azonban nem.

Köpcsényl Örs. I. Igen. 2. Ausztria területére nem érvényes.

115. 1. Kinevezésre igénye nincs; eltöltött évei csak akkor fognak beszámíttatni, ha közvetlenül lép át s a nyugdíjjárulokat visszamenőleg befizeti. 2. Október 1-ével felállítottatott.

M. Sólmos. Biztos azért nem ajánlhatunk. Kísérje figyelemmel a napilapok hirdetői rovatát, ott sok szert hirdetnek, tegyen kísérletet.

Viktor. Budapest lakosainak száma a helységnevtár adatai szerint 732,322. Népszámlálás csak ezután lesz. Előrolátható, hogy a 800,000-et meghaladja.

10. Közleményére vonatkozólag később. Nincs felvéve.

333. 1. Nem tudhatjuk. 2. Október 1-ével.

1878. Illedelmes ember ilyenkor jó roggolt kíván.

Sz. B. 78. Nem sorjegyek. Az ön által is részletezettekön kívül más előnyök nincs.

Csuz, köszvény, reuma, ideges fejfájás, hullás, idegbaj, mio dennenis csontbántalmak ellen kltünő hatásának bizonyult szer

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő bálairatok bizonyítják, hogy mily kltünő hatása van. Valódi csak nálam kapható. Óvakodjunk súlyos utánzatoktól.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldés után vagy utánvétel küldve

Szente Lajos gyógysz.

Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Curiai döntvények.

Vádlottnak az a cselekménye, mely szerint a postára feladás végett reá bízott 8 K és 96 f.-ből csak 3 K 96 f.-ért adott fel a postára s a többi 5 K-át a maga javára eltulajdonította, aztán pedig a postafeladóvevény tartalmát akként változtatta meg, hogy a tényleg feladott 3 K 96 f. pénzösszeget a postafeladóvevényen 8 K. 96 f.-re meghamisította, még pedig abból a célból, hogy magának jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, miáltal a postakincstárra jogsérelem hármolható, minthogy vádlott bűnös tevékenysége egy cél elérésre, vagyis az 5 K összeg jogtalan eltulajdonítására s a sikkasztás leleplezésére s felfedezésének meghiusítására irányult: csupán a Btk. 391. és 392. §-ai alá eső közokirathamisítás büntetést állapítja meg.

(Curia 1910 ápr. 5. 2318/910. sz. a. III. Bt.)

Zsarolás kísérlete állapított meg, mikor vádlott bérezolga, kinek nincsen zálog- vagy visszatartási joga az utazó uti podgyásznán, díjai biztosítása fejében a szállodából már eltávozott utazó birtokából annak uti podgyászt erőszakkal elvette, abból a célból, hogy sértett ezáltal 40 fillérnyi kiszolgálási díj megfizetésére kényszeríttessék.

(Curia 1910 márczius 17. 1908/910. sz. a. III. Bt.)

Uzsoravétségben bűnségéd gyanánt mondatott bűnösnek a nő, ki a férjével való előzetes egyetértésből kifolyóan a vádbeli és férje terhére megállapított hitelezési ügyletek létesítésénél közvetítőként működött közre, különösen pedig férje megbízásából ő adta át sértetteknek a kölcsönösszeget és a kötelezvénnyeket ő állította ki és íratta alá a sértettekkel, a kérdéses ügyletek uzsorás természetét ösmervén.

(Curia 1910 márczius 3. 1507/910. sz. a. III. Bt.)

Vádlottnak az a tette, hogy az általa súlyosan megsebezett egyén nejét, ki őt tettéért kérdőre vonta, bárom lépés távolságról kaszát emelve reá, összenapritással fenyegette, azoknál a megállapított körülményeknél fogva, hogy rövidebb idővel a vádlott a sértett férjét ugyanezzel az eszközzel súlyosan megsebesítette, a súlyos testi sértés okozásával való veszélyes fenyegetést, tehát a Kbtk. 41. §-ának rendelkezése szerint közcsend elleni kihágást képez.

(Curia 1910 április 14. 2615/910. sz. a. III. Bt.)

Őrsáthelyezés.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület nagyváradi szárnyának területén fekvő gyiresi őrs, 1910 okt. 1-én Köröstarjánba helyeztetett át.

Különítmények felállításai.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület kassai szárnyának területén Kassaháromon, 1910 okt. 1-én egy 5 főből álló különítmény állíttatott fel.

Nyugállományba helyezettettek:

1910. évi október hó 1-ével:

Binder Frigyes, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Szekesfehérvár; továbbá

Nagy Sándor, VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Bőződ.

Áthelyezettettek.

1910 október hó 16-ával:

Sánta József, járásörmester a VIII. számú csendőrkerülettől a II. sz. csendőrkerülethez.

Kiss József I., járásörmester a III. számú csendőrkerülettől a VIII. sz. csendőrkerülethez.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Ettrekarcsai Lukács Ákos, V. számú csendőrkerületbeli százados, úgy pótszárnyparancsnoki minőségben tanusított odaadó tevékenység, fáradhatatlan szorgalom, alárendeltjeinek helyes vezetése és nevelése, mint hosszúságos szolgálati ideje alatt összes szolgálati tevékenységből kifolyólag szerzett érdemeiért.

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Stadler József örmester és Éliás Antal csendőr ez. őrsvezető egy nagyobb tűzvész alkalmával a tűzoltás és vagyonmentés körül tanusított gyors, ügyes és fáradhatatlan tevékenységeért, valamint célirányos intézkedéseért, — továbbá Huszka József csendőr ez. őrsvezető, Svoha István és Török István csendőrök két ízben előfordult tűzvész alkalmával, a tűzoltás és vagyonmentés körül tanusított bátor, önfeláldozó és fáradságot nem ismerő szolgálataikért, valamint egyesek életének biztonságba helyezéseért.

Timár Kálmán őrsvezető azért, mert egy patakban nagy mérvben való megáradása következtében, a nagyrészt vízben álló Mátraszőlőse községben az élet és vagyon biztonságba helyezése körül, bátor, önfeláldozó és fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Bondor Zsigmond csendőr ez. őrsvezető, Danyi Gyula, Trebichavszky Mihály és Bublos János csendőrök, mert egy vizáradás alkalmával, a veszélyben lévő lakosság élet- és vagyonának biztosítása körül, bátor, önfeláldozó és fáradhatatlan tevékenységükkel határozottan közreműködtek, továbbá

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert állítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményi** legnagyobb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentre kúldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

Pridavka István csendőr ez. őrsvezető azért, mert egy tűzeset alkalmával, a tűzoltás és különösen a vagyonmentés körül, kiválóan buzgó és fáradtagot nem ismerő tevékenységet tanúsított.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályú katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Somogyi István járásörmester, 1910 október 23-án és Mészáros József járásörmester, 1910 okt. 30-án.

A legénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel elláttattak, ugyanott:

Pósch István ez. örmester, 1910 okt. 5-én, Temlin József ez. örmester, Vida Lajos őrsvezető, Kövári József örmester, Fekete István II. ez. őrsvezető, Tokaji János ez. örmester és Kunczós József őrsvezető, 1910 okt. 6-án, Inre József ez. örmester, Tóth János II., Németh Ferencz és Kalmár Imre ez. őrsvezetők, 1910 október 5-én, Bíró Imre ez. örmester, 1910 okt. 7-én, Szabó József II. ez. örmester, 1910 okt. 15-én, Németh István X. ez. őrsvezető, 1910 október 17-én, Harcz Károly ez. őrsvezető, 1910 október 25-én, Hammer Károly őrsvezető, 1910 okt. 28-án, Jáger István ez. őrsvezető, 1910 okt. 30-án és Rácz György őrsvezető 1910 okt. 9-én.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1910 szeptember 20-án kelt 90577/16. számú rendeletével, Kövi Pál, VI. számú csendőrkerületbeli címzetes őrsvezető részére, a neki adományozott II. osztályú ezüst vitézségi érem után illetékes, napi 32 fillérből álló jelvénypótdíj, 1910 október 1-től kezdve folyósított.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Staudt Antal ez. örmester, Schwarz Margitál, 1910 szeptember 6-án, Bakonyoszlopon.

Németh Pál ez. örmester, Németh Máriaival, 1910 szeptember 4-én, Vöröserényben.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Vidikan Ambrus ez. őrsvezető, Benkovits Teréziaival, 1910 augusztus 27-én, Nagy-Károlyban.

Takacs Márton ez. őrsvezető, Eberhardt Rozália Alojziával, 1910 augusztus 25-én, Ujszentannán.

PALYAZATOK.

Egy irnoki állás a saásvárosi kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Nyelvtanmeret. Az írógép kezelésében való jártasság előnyt nyújt. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a déva kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi november hó 1-ig.

Egy irnoki állás Máramaros vármegye vésői főszolgabírói hivatalánál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Négy középiskolai osztály. Kérvények Máramaros vármegye alispánjához 1910 nov. 6-ig.

Egy irnoki állás az orsovai kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Az ügykezelésben és írógépkezelésben való jártasság előnyt nyújt. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a karánsebesi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi október 20-ig.

Egy hivataliszolgai állás Abauj-Torna vármegye alispáni hivatalánál. Évi fizetés 600 korona. Lakpénz 360. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. A kinevezés egy évi próbaidőre ideiglenes. Kérvények Abauj-Torna vármegye alispánjához 1910. évi nov. 15-ig.

Egy irnoki állás az odéleányi kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a miskolczi királyi törvényszék elnökéhez 1910. évi október hó 25-ig.

Egy irnoki állás a tatai kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Hat havi előzetes bírósági próbaszolgálat. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1910 okt. 25-ig.

Egy hivataliszolgai állás az ipolyvári kir. törvényszéknél. Fizetés 600 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Ruháilletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az ipolyvári kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi nov. 5-ig.

Schwáb József műorás és ékszerész Szabadka, Rudics-n.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeri akarat vásárolni, úgy készíttet mint részlete, forduljon olyan üzöghöz, amely rövid 1-2 órá alatt készíttet csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részeseült, ezen elismerést csak azért értéki el, mivel a saját kezéből szabályozott óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Kérem sziveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától felfele.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A legújabb mintájú ruha és legyverzeti és tömegkönyvecskék raktárunkon készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A szolgálaton kívüli fellépés.

Irta: Argus.

A II. szolgálati utasítás 22. §-a értelmében, a csendőr rendszerint csak akkor lép fel szolgálatilag, ha szolgálati feladatokra kirendelve és teljesen fel van fegyverkezve.

Nehogy azonban valamely előre nem látható körülmények között beállhasson a csendőrséget ferde megítélés alá hozható az az eset, hogy valamely bűncselekménynél, a melynél a csendőri segítségre, a késedelemből származható veszély elhárítása céljából sürgősen szükség volna, éppen azért ne léphessen fel egy a bűncselekményt észre vett csendőr, mert nincs szolgálatilag kirendelve és teljesen felszerelve, az intéző körök az említett szakasz második bekezdésében már nemcsak jogúvá, hanem egyszerűs mind kötelességévé is tették minden csendőrnek, hogy: „sürgős esetekben, ha a késedelem veszélylyel jár és rögtönzött fellépése eredményre nyújt kilátást, a csendőrnek a saját kezdeményezéséből — tehát külön szolgálati kirendelés nélkül — akkor is fel kell lépnie, ha csak karddal van ellátva.

Ez a jog és kötelesség azonban, a mint az a szövegből is világosan érthető, csak feltételes. Még pedig nem is egy, hanem két feltételhez van kötve.

Egyik a „sürgős eset”, vagyis a melynél a „késedelem veszélylyel jár”, a másik pedig az, ha a csendőr látja, hogy a csak kardosan való „rögtönzi fellépése is eredményre nyújt kilátást.

Az intéző köröket eme bekezdésben foglaltak megállapításával többszörös cél vezette.

Egyrészt nem akarták, hogy a csak kardosan levő, tehát legelőször csak magánszórakozás céljából sétálgató csendőr eme kedvtelésében minden csakélység által zavarva legyen; másrészt nem akarták, hogy a minden csakélységbe való beavatkozás mintegy gyámkodásnak tűnjék fel a polgárság előtt s ezáltal ellenségévé váljék a csendőrnek; s harmadsorban, mert belátták, hogy csak a teljes felszerelésből kitetsző szolgálati jelleg adja meg a csendőr fellépésének azt a nyomatékos, azt a törvényeszerű jelleget, a melyre — mint minduntalan tapasztalhatjuk — nagyon is szüksége van.

Ugyanis számtalanszor előfordul, hogy a szolgálaton

kívül fellépő csendőrre mindjárt azt kiáltják: „Nem parancsol az ur, mert nincs szolgálatban!”

Ez azonban mindig csak olyankor fordul elő, ha a csendőr lényegtelen helyi rendészeti vagy más hasonló kihágási esetekben lép fel, a hol sem az ügy sürgőssége, sem a késedelemből származó veszély nem indokolja azt. Itt már a lakosság is észreveszi a gyámkodást és éppen erre ezélok akkor, mikor a csendőr fellépésének jogosultságát kétségbe vonja. És ez kitűnik abból is, hogy ott, a hol csendőri segítségre, a késedelemből származható veszély folytán sürgős szükség van, már nem veti szemére a fellépő csendőrnek, hogy nincs szolgálatban, hanem örömmel fogadja a fellépést, sőt sokszor maga hívja a veszély színhelyére.

Az intéző körök azonban még tovább is mentek a szolgálaton kívül álló csendőr fellépését indokoló feltételek meghatározásában.

Előre tudták ugyanis, hogy ott, a hol a késedelemből beállható veszély sürgőssége megköveteli a szolgálaton kívül álló s csak karddal ellátott csendőr fellépését, már nagyobb veszélyre van kilátás. Olyan veszélyre, a hol egy csendőr alig érheti el a kitűzött célzott segítség nélkül. Sőt olyan eset is fordulhat elő, a melynél nem szakavatott és nem egyenesen arra kötelezett egyénekből álló segítséggel sem felelhet meg kitűzött céljának.

Erre enged következtetni az utasítás említett szakaszának harmadik bekezdése, a mely arra figyelmezteti az ilyen esetekben fellépő csendőrt, hogy „minden körülmények között fegyvere becsületét kell szem előtt tartania és ha a helyzetet megfontolva látja, hogy a fenforgó esetben egyedül vagy az esetleg közel levő polgári rendőrközegek, katonai őrség, járőr vagy ügyeletes igénybevetelével ezélt nem érhet, a csendőrségi laktanyából kell segítséget hívnia.”

A mint tehát az eddigiekből látjuk, az intéző körök figyelmét semmiféle eshetőség sem kerülte el. De mivel minden egyes esetre határozott utasítást adni lehetetlen és azt sem lehet meghatározni előre, hogy a szolgálaton kívül álló csendőr mely esetekben jogosult, sőt kötelezett fellépni és mely esetekben nem, magára a csendőrre van bízva annak megállapítása, hogy hol szükséges fellépnie és hol nem.

Első magyar vill. erő berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadelmaszói Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegynek minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Orosz és a szabadelmaszói Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

A csendőrnek tehat saját elhatározásától tétetik függővé, hogy — szolgálaton kívül állván — valamely adott esetben fellépjen-e, nem-e? Természetesen a fentebb említett feltételek szigorú mérlegelése és figyelembe vételével, mert ezek irányítják, illetve korlátozzák őt elhatározásának ker. szűkítésében.

De hát lássuk, hogy tulajdonképen mire is jogosítják, illetve kötelezik az utasítás eme szakaszának 2—4. bekezdésében foglalt határozványok a csendőrt.

Hogy a szolgálaton kívül álló es csak karddal ellátott csendőr a szolgálat fellépésre jogosítottnak, illetve kötelezettnek érezze magát, ahhoz elsősorban is sürgős eset szükséges, a melynél az azonnali fellépés elmulasztása veszélyt vonhat maga után, vagyis a késedelem veszéllyel jár.

Onként értendőik, hogy ez a sürgős eset csak súlyosabb természetű bűneset, illetve ilyennek elkövetésére irányuló kísérlet lehet; még pedig olyan, a mely által valakinek vagyona, élete vagy testi épsége pár perc, sőt pár pillanat alatt súlyos veszélynek van kitéve.

Ilyen pl. gyújtogatás kísérlete; valamely egyénnek ölésre alkalmas eszközzel való megtámadása testisértési, gyilkossági vagy rablási szándékból; vaspályák, hajók bűnös szándékból való megrongálási kísérlete, illetve az ezek elkövetésére való tettenérés stb. És ide számítható még valamely súlyosabb bűncselekmény miatt körözött egyén felfedezése és elfogása czéljából való fellépés is, ha az illető szökésről kell tartani.

Lehet, sőt bizonyos, hogy a körülmények okozta változatoság folytán, a jelzettekén kívül más bűnesetek elkövetésének megakadályozása is sürgősé válhat és indokolta tehetik a szolgálaton kívül való fellépést, de holmi apró-cseprő kibágás, esetleg lényegtelenebb vétéség sohasem mondható és magyarázható sürgős eseten ebből a szempontból. És még erőszakos magyarázás mellett sem lehet azt állítani és vitatni, hogy két-három, minden fegyver vagy ütőeszköz nélkül levő egyén egyszerű pofozkodásából, dulakodásából, a fellépésben való késedelem folytán veszély származik.

Annál kevésbé állítható ez, mert arra nézve, hogy a szolgálaton kívül álló csendőr valamely bűnesetben való sürgős fellépést szükségesnek tartsa, mindig az éppen fennforgó állapot vagy a körülményekből előrelátható és kikerülhetetlenül nagyon rövid idő alatt bekövetkező súlyos veszély adja meg az alapot.

Megjegyezni kívánom még, hogy az utasítás szóbanforgó szakaszának 2—4. bekezdése egy és ugyanazon czélt szolgál ugyan, mégis az egyes bekezdések értelmezéséből az vehető ki, hogy egyik a másik után súlyosabb, illetve veszedelmesebb helyzetre vonatkozik. S bár nem hangsúlyozza, hogy mily természetű veszély lehet az, a mely a csendőri fellépésben nem tűr késedelmet, a negyedik bekezdés szövegéből mégis csak az vehető

ki, hogy csak rendkívüli veszélyről lehet szó, ha már a csendőrnek, miután kötelességének bü teljesítésétől, csupán a saját biztonsága érdekében sohasem szabad magát elvonni, akár fel is kell áldoznia magát.

S bár a basonló esetekben való fellépés a rendkívüli esetek közé sorolható s a csendőr legtöbb ilyen esetben csak önmagára van utalva, mégis úgy látszik, hogy a veszedelem súlyosságát mérlegelve, a második bekezdés értelmében való fellépés csak egy-két egyénnel szemben fogantatosítható. De azokkal szemben is csak akkor, ha fegyver nélkül vannak, vagy ha a csendőrré nézve kevésbé veszélyes fegyverekkel, mint pl. kés, kisebb bot stb.-vel vannak ellátva, mert ezek ellen még támadás esetén is sikeresen védekezhetik a csendőr, sőt artalmatlanná is teheti a kardjával.

Ha azonban a büntettes veszélyesebb fegyverrel van ellátva vagy ha (kettőnél) többen vannak, már a harmadik bekezdés határozványai lépnek előtérbe s a csendőrnek segély után kell látnia, Mert bizonyos, hogy három vagy több, botokkal, vasvillákkal stb.-vel felfegyverezett egyénnel szemben a csak karddal ellátott csendőr sikeresen fel nem léphet.

Hogy ilyen esetekben hirtelenében kiket hívjon segélyül, azt csak a körülmények határozhatják meg. Az azonban, tekintettel elhelyezési viszonyainkra, a körülmények ismerete nélkül is állítható, hogy leginkább polgári egyének segélyére van utalva.

A csendőrség ugyanis legtöbbszörre olyan községben van elhelyezve, a hol helyőrség, katonaság, sőt még valamire való rendőri közegek sincsenek. Ennélfogva, ha a megakadályozandó bűncselekmény községekben vagy lakott helyek közelében akár nappal, akár éjjel történik s a segély utáni szaladgálás vagy kiildés oly sok időt venne igénybe, hogy az ekként beállható késedelem alatt az előrelátható veszély bekövetkezhetnék, erősbangu s többszöri kiáltással kell a segélyt megszerezni.

Alig tehető fel, hogy a segítségért való többszöri kiáltozás figyelmessé ne tenné a lakosságot. És az is bizonyos, hogy mindig akad olyan és annyi vállalkozó szellemű egyén a fellárnázottak között, a kinek segélyével a csendőr czélt érhet.

Arra pedig alig van eset, hogy egyes, csak karddal ellátott csendőr oly félreeső, lakatlan helyeken akadjon valamely sürgősen bekövetkező veszélyt okozó bűncselekmény elkövetőjére vagy elkövetőire, a hol a lakott helyek nagy távolsága miatt segélyt nem remélhetne vagy nem kaphatna. Ez legfeljebb pusztai őrök legényiségével eshetnék meg, de azokkal is alig, mert csupán a saját személye biztonsága szempontjából sem jár egyedül és csak oldalfegyveresen az olyan kétes biztonságu helyeken.

Ha azonban mégis előfordulna ilyen eset, vagy ha

A legjobb órák!

legszilidabb ókszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részlettízítésre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
☞ Járások 5 évi Jótállás mellett. ☞
Arjegyzék ingyen!

lakott-helyek közelében fordulna elő valamely közvetlen es rendkívüli veszélyt okozó olyan cselekmény, a melynél még a pillanatokig tartó késedelem is a vagyonban vagy emberek életében okozható rendkívüli veszélylyel járna, mint pl. vasuti szerencsétlenségek bűnös uton való előidézése, vagy mint a mult években kóborczigányok által elkövetett csongrádi és dánosi rablógyilkosságok, ekkor aztán előtérbe lép az utasítás eme szakaszának negyedik bekezdésében foglaltak szerint való fellépés szükségessége.

Ilyen esetekben azonban rendkívüli bátorságra és oly vehemens támadás kifejtésére van szükség a fellépő csendőr részéről, különösen ha ellenállásra talál, bogy a legelszántabb egyénket is megfélemlithesse. Élet-halál harcra van ilyen esetben kilátás. Ennélfogva félre kell tennie minden kiméletet és oly erős és kiszámított kardcsapásokat és szurásokat kell osztogatnia ellenfeleinek leginkább fejére és kezeire, hogy ezek mindegyikével legalább is harcképtelenséget idézessen elő s ekként azokat hátrálásra kényszerítván, a bűncselekmény véghezvitelét megghusitbassa; vagy ha ezt nem is érheti el, de a súlyos sérülések okozásával oly helyzetet teremthessen, hogy a büntettesek utáni nyomozásnál a kellő és eltagadhatatlan bizonyíték meg legyen.

Igaz, bogy az ilyen esetben a csendőr testi épsége, sőt élete is közvetlen veszélyben forog, tehát fellépéséhez rendkívüli elszántság és erő kifejtés szükséges, de az is igaz, bogy csak nagyon elszánt és mindenre képes egyének lehetnek azok is, a kik hasonló meglepetés és fegyveres támadás daczára ellenállani merészelnék.

A osendőrség fennállása óta ilyen eset még nem fordult elő. Legalább a krónika nem említ fel hasonló esetet.

Ennélfogva az ilyen helyzetben vagy löfegyverekkel ellátott gonosztevőkkel szemben való fellépésnél való magatartás további fejtegetését mellőzöm is, mert a milyen szép és dicső tett egy csendőrnél, valamely rendkívüli veszélyt, babár az élete árán is megküzdályozni, ép oly oktalanság volna a kitűzött cél elérésének reménye nélkül az előrelátható halál torkába robanni csupán azért, bogy valaki magának nem éppen mindenki által elismert birnevet szerezzen.

Azt azonban még itt végül is hangsulyozom, hogy a szolgálaton kívüli fellépésnél minden csendőr tartsa szem előtt, hogy arra csak ott van szükség, a hol veszély van a késedelemben. Egyébként pedig a minden lényegtelen ügybe való beavatkozást legjobb mellőzni, mert csupán azon az erőszakos magyarázás alapján, bogy majdnem minden bűncselekményhől származhatik rendkívüli veszély — fellépni és ezzel a lakosságra mintegy gyámkodólag hatni, illuzórinassá teszi a szolgálaton kívül való fellépés törvényeszerű jellegét.

Bűnügyi töredékek.

Irta: *Hözl J.* udvari tanácsos. Először megjelent a „Hans Gross”-féle Archivban. Magyarra átdolgozta. „*“.

Véletlenségek.

Egy reggel az újság birdetései között olvastam, hogy az N.-i uton lévő egyik házban eladó képek vannak. Elhatároztam, bogy a képeket az nap délután megtekintem. A megjelölt házba és emeletre érkezvén, több ajtót láttam magam előtt úgy, hogy nem tudtam a képeket illetőleg bová forduljak?

Kellemes volt tehát, midőn véletlenül egy uri asszony jelent meg, ki kérésemre a helyes útra terelt, megjegyezvén, bogy alig lesz valaki ottbon. Kopogtatásomra azonban mégis kinyilt az ajtó; a képeket megtekinttettem, de mintán nem feleltek meg izlésemnek, már kevés idő után eltávoztam.

A csendes utcán haladva, feltűnt nekem egy férfi, ki karján egy skót kendővel, lassan ballagott előttem. Közelébe érve, felismertem benne a lopásért már többször büntetett s rendőri felügyelet alatt álló H. József kömüvest. De mintán a kendőt egészen nyitlan vitte s lassan ment vele, nem jöhettem mindjárt arra a gondolatra, hogy a kendőt bizonyára lopta. . . .

Igy tehát úgy mentem el mellette, bogy ő engem is látbatott.

Másnap reggel a hivatalban nagy csodálkozásomra egy feljelentést találtam, melyben özv. N.-né panasolja, bogy előző nap délután az N.-i uton fekvő . . . számú lakásából, rövid távolléte alatt egy kendő és egy pénz-zel telt pénztárca lopatott al.

A lakás ajtaja nyitva volt, s leánya, ki egy mellék-helyiségben tartózkodott, hallotta ugyan, bogy jár valaki a lakásban és nyitogatja a szekrényeket, azon bizsomban azonban, bogy az nem lehet más, mint anyja, nem törődött a dologgal. Özv. N.-né a lopással egy fiatal szemüveges férfit gyanúsított, ki azon ürügy alatt, hogy képeket akar venni, a házban tartózkodott s kinek ő erre vonatkozólag felvilágosítást is adott. Ezen fiatal ember természetesen én voltam! Magától értetődik, hogy gyanum mindjárt H. József-re terelődött, kit a kérdéses időben és helyen karján egy skót kendővel láttam. Intézkedtem tehát, bogy nevezett elővezettesék. Ez megtörtént, de a lopott tárgyak nem voltak nála megtalálhatók. H. József kiballgatásánál makacsul tagadott. A kérdéses kendőről nem akart tudni, engemet állítólag nem látott és még azt is tagadta, hogy az N.-i uton járt volna.

H. Józsefet ennek daczára letartóztattam s intézkedtem, bogy a bizonyára már eladott kendő után a nyomozás a kereskedésekben bevezettesék és külön jutalmat ígertem annak, ki a kendőt előkeríti.

A lopott holmi kézrekerítésére nagy súlyt fektettem, már csak azért is, bogy özv. N.-né ream irányuló gyanujának alaptalan voltáról meggyőzzem.

Rovidesen erre H. József újbóli kiballgatását kérte. Elővezetve kijelentette, hogy miután a kendő feltalálójának jutalom ígértetett, meg fogja mondani, hogy a kendő hol van. H. József most már beismerte tettet s az ellopott tárgyak is kézrekerültek.

A mint látjuk, a tettes gyors kinyornozása s a lopott bolmi hamaros kézrekerítése egy véletlennek köszön-

Ha fáj a feje

ne tétovázzok, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakaosabb migraint és fejfájást elműasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kúsposten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

hető; itt azonban meggondolendő az is, hogy öv. N.-né által nyilvánított gyamu könnyen végzetes következményekkel járhatott volna, ha tudni illik a gyamuaitott fiatal ember más valaki lett volna s nem én.

Ezen eset világosan bizonyítja, hogy ha világos gyamukok fenn is forognak, tévedések mégis történhetnek. A közbiztonsági közegeknél igen fontos, hogy elővigyázatos legyen, mert ez által nemcsak sok hibát, hanem súlyos jogszérelmet is elkerülhető lesz, mint azt az alábbi eset is mutatja.

B.-ben egy igen híres arczképfestő élt, kinél egy tanár megfestette arczképét. Midőn a kép a befejezéshez közeledett, a festő arra kérte a tanárt, hogy küldje el nyakkendőjét a gyémántjával együtt, azon esélből, hogy azt a képen lehetőleg pontosan megfesthesse. A nő egy magas állású személy ajándéka s így a tanár előtt igen becses volt.

A tanár a festő kívánságához képest, a nyakkendőjét a tával együtt átadta eselédjének azon megbuyással, hogy mindkettőt vigye el a festőhöz s annak azokat személyesen adja át.

Hosszabb idő múlva a tanár ismét találkozott a festővel s tréfásan megjegyezte, hogy a tőt bizonyára nem oly könnyű lefesteni, mert azt még eddig nem kapta vissza. Ekkor kiderült, hogy a festő sem a tőt, sem a nyakkendőt nem kapta meg. Természetesen, hogy a tanár e felett annál is inkább felháborodott, mert most már észbe jutott, hogy azon a napon, melyen ő a tőt a eseléd által a festőhöz kiadta, a leány engedélyt kért, hogy anyjának súlyos betegsége miatt rövid időre hazá utazhassék, s mit meg is engedett.

Azóta a leány nem jött vissza, s így a tanár és a festő biztosra vette, hogy az anya betegsége csak ürügy volt arra, hogy a leány az értékes tával együtt B.-ből eltűnjessen.

Mindkettőn a rendőrségre siettek, s a leány ellen gyors és erőyes intézkedéseket kértek. A kérelem teljesítése minden esetre indokoltnak látszott, de az előbbi írt esetből kifolyólag, jómagam láttam hogy elővigyázattal járjak el és a következmények mutatták, hogy helyesen cselekedtem.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a kifogástalan hírnévnek örvendő leány tényleg hazá ment és miután az anyja időközben megbalt, jelenleg is otthon tartózkodik. Ezenkívül egy szerencsés véletlen által az eltűntnek hitt nő és nyakkendő is megkerült.

Egy kereskedő üzlethelyiségében egy csomagot talált, melyről azt hitte, hogy valaki bizonyára ott felejtette. Miután azonban hosszabb időn át a csomagért senki sem jelentkezett, azt a rendőrségre vitte.

A csomagban a gyémántú és a nyakkendő sértetlen állapotban megtalálhatták s így most már nem volt kétséges, hogy a tanár eselédje a csomagot — anyja súlyos megbetegedése feletti izgulmányában — bevásárlás alkalmával ott felejtette.

Azon gyamu talál, mely alatt a leány hosszabb ideig állott a tanár és a festő nagy örömeire teljesen elszalott, lények azonban magam is igen örvendtem, ha arra gondoltam, hogy az elővigyázatos és kevésbé erőyes eljárás által, egy amúgy is nehéz gondokkal küzdő család újabb kellemetlenségektől megkímélte.

Feltéve azonban, hogy az anya betegsége csak ürügy lett volna s a leány szeretetjéhez utazott volna — egy mindennap előforduló eseléd hazugság, — továbbá,

hogy a csomag az üzletheben elkallódott volna, vagy azt valaki ellozza, mi igen könnyen megtörténhetik, úgy nemesek a leány elfogása, hanem elítéltetése is bizonyos.

A bűn specialistát.

Majdnem minden hivatásos tolvajnál egy bizonyos elkövetési mód állapítható meg, melytől az nem igen szokott eltérni.

Az egyik, hogy tolvajlásait elkövetve, belopódzik a lakásokba, egy másik alkulesseal dolgozik, a harmadik betör. Az egyik szobákban, a másik üzletekben, a harmadik pincékben és padlásokon dolgozik. Az egyik csak pénzt és értéktárgyakat, a másik ételmi ezideket, a harmadik ruhát és fehérneműt lop. Nem ritkák azon specialisták, kik templomokban, vagy pénzszakrányekben dolgoznak, vagy csupán baromlit, lovakat vagy kerékpárokat lopnak. Figyelemre méltó, hogy vannak olyan tolvajok is, kik egészen csakely értékű holmival megelégszenek, mint például ajtó kilincsek, lakás táblák, stb. Ha ezek után a kiderített tolvajokat különlegességeik szerint nyilván tartjuk, úgy ezen nyilvánartás által a tettest sokszor oly esetekben is könnyen kideríthetjük, melyekben a tettes kiléte a feljelentő előtt teljesen ismeretlen volt.

Úgy mint a tolvajok, úgy a esalók között is vannak specialisták, kik csalásukra meghatározott személyeket vagy a társadalmom bizonyos rétegéhez tartozó egyéneket szemelnek ki, kiket azután a nekik ajánlott s rendszeren egészen egyformán maradó módszer szerint kirositának meg.

Egy e tárgyra vonatkozó találó példa a következő.

Egy elegáns fiatal ember, ki különféle hamis, de mindég nemos és hangzatos nevek alatt bejárta a fél világot és egy ringy, külföldön deponált vagyon tulajdonosának adta ki magát, különféle helységeken, de mindig magas állású lelkészeketől, azon ürügy alatt, hogy utiköltségre van szüksége, tekintélyes összegeket eselt ki.

Kéréseinek indokál következetesen azt hozta fel, hogy egy leányozkottatási ügyből kifolyólag szüleinek házáat el kellett hagynia, melybe most bűnhánóan vissza óhajtaná térni.

B.-ben ezen egyén hasonló eselést akart elkövetni. Miután ez azonban ott nem sikerült neki, kénytelen volt adósságokat esinálni s a helységeből hamatosan eltűnni.

Időközben az általa másutt is elkövetett hasonló eselések B.-ben a hatóság tudomására jutottak s így a nyomozás bevezetett. Egyszerre csak a keresett egyén várathatni B.-be visszateret s természetesen elfogott.

A vizaglat kiderítette, hogy az elfogott csupán azért tért volt vissza, hogy a régebben esinált adósságait megfizesse; az erre szükségos s ezen felküli összegeket egy más városban ismét csak egy előkelő állású lelkésze becsapásán által szerezte.

Ezen egyén tehát nem csak az elkövetési módot és a kiválasztott áldozatok személyét illetőleg, hanem abban is specialista, hogy szakmányát mire használja fel, mert egy gazember, ki egy helységeben adósságot esinált, azután onnan eltűnik, később azonban — kitéve magát az elfogás veszélyének — csak azért tér oda vissza, hogy a máshol összeesalt pénzzel adósságait fizesse — bizonyára páratlan a maga nemében.

BUTOR

kézpénzért v. részvételre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képek árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Terményszívet a kolozsvári csendőr-tanosztálynál.

A kolozsvári csendőr-tanosztály virágos kertje.

Milliomos csempészek.

Newyorkban az újabb időben nem köthet ki nagyobb oceánjáró gőzös a nélkül, hogy a vámhivatalnokok le ne tartóztatnának több olyan gazdagabb amerikai férfit, asszonyt, fiút vagy leányt, a kit rajtakapnak, hogy nagyobb értékű ékszert vagy ruhát akart az Egyesült-Államokba becsempészni.

A vámvizsgálat a lehető legszigorubb. Egy-egy nagyobb hajót 100—150 vámbázi tisztviselő és detektív lep meg, a mint a hajó a newyorki kikötőbe, az úgynevezett Quarantinéhez ér. Az összes podgyászokat gondosan, darabról-darabra átkutatják, s mi több, az utolsó hetekben az utasokat már meg is motozzák. Loeb, a vámház igazgatója, rájött arra, hogy a gazdag amerikaiak a legköriónfontabb ravaszággal iparkodnak kijátszani a vámtörvényeket. A férfiak az ékszereket mellényik, kabátjuk, nadrágjuk vagy kalapjuk bélésebe varratják. Találtak már olyan férfit is, a ki a derekára erősített kis bőrzacsokban több mint ötszázezer dollárt érő gyémántot és más drágakövet akart becsempészni s az meg már igazán mindennapi dolog, hogy a cipőbe bevarratják s a harisnyába eldugják az aranyeműt. S a nők még raffinózottabbak, mint a férfiak. E napokban a Mauretánian tartóztatatták Mrs. Ada F. G. Adriancet, egy poughkeepsie (N. Y.) dúsgazdag gyáras feleségét, a ki a hajába burkoltan egy több mint százezer dollárt érő nyakéket akart becsempészni. Mayme Mc Kenna csikágói milliomos feleségének pedig a kalapjában bevarrva találtak a vámhivatalnokok egy remekművet, több száz éves antik ékszert, melyet a hivatalos becsüsök félmillió dollárnál is többre becsültek. Az naponta megtörténik, hogy a szoknyák fodraiban, a fűzőkhöz erősítve, vagy a legdiszkrétebb ruhadrabokban találnak a vámhivatalnokok vagyont érő ékszereket és drágaköveket, a mint az se ujdonáság már, hogy a gazdagabb emberek kisebb gyermekeiket, nem egy esetben inasukat és szobaleányokat használják föl arra, hogy az Európában vásárolt vám alá eső ékszereket és más drága holmikat a leglehetősebb utakon és módokon elrejtseik.

Az amerikai vámhivatalnokokon kifogni azonban nagyon bajos dolog. És nemcsak azért, mert, mint említém, a vámhivatalnokok minden egyes csomagot s a csomagban minden egyes darabot tüzetesen megvizsgálják s ha szükségesnek találják, férfi és női detektívjeikkel az utasokat is a legszigorubb vizsgálat alá veszik, hanem azért is, mert a hajó még tün az európai kikötőből el se indult, a mikor a newyorki vámhivatal a leg részletesebben informálva van arról, hogy kik utaznak a hajón s hogy ezek az utasok hol és mennyi ékszert, drágakövet, csipkét, selymet, ruhát vásároltak odaát, a vén Európában.

Az Egyesült-Államok vámhivatalának szolgálatában

ugyanis száz és száz férfi és női detektív áll, a kik Angolországban, német, francia, olasz, sib. földön, vagyis mindenütt, a hol a gazdagabb amerikaiak megfordulnak, teljesítenek szolgálatot. E detektívek olyan művelt, kitünő modorú, jól öltözködő, rendszerint francia, német és olasz nyelvet is beszélő úriemberek és úrinők, a kik az amerikai gazdagabb embereket nemcsak névről, de személyesen is nagyon jól ismerik, persze a nélkül, hogy az amerikaiaknak csak balvány sejtelmük is volna arról, hogy az, a ki velük a hajón, vagy az európai divatos furdákban és nagyobb városokban barátkozik, mulat, pezsgőzik, tulajdonképen detektív, a ki azért iparkodik a lehető legudvariasabb és legkedvesebb lenni, hogy a bizalmat megnyerve, legtitkosabb dolgukba is hepillantást nyerhessen. Ezek a detektívek mindig az eleoragú, legdrágább szállókban laknak. Úgy élnék, mintha maguk is milliomosok volnának. Automobilt, kocsit tartanak. Versenyre járnak, teniszeznek és kártyáznak. Ma ide, holnap amoda utaznak. Amerik és európai összes jobb ékszerészeket, régiségkereskedőket, a nagyobb selyemárú üzleteket, férfi és női-szabókat, masamódokat. Néha maguk is vásárolnak egyik vagy másik helyen csak azért, hogy a kereskedővel vagy annak alkalmazottaival szóba állítsanak s ezek révén megtudják, hogy kik mit, hol, milyen árban vásároltak.

A detektívek azután a legkisebb dologról is pontosan értesítik a newyorki vámhivatalt. Bemondják, hogy például X. Y. Párisban, Londonban vagy Rómában hol és mit vás rolt. Leírják az ékszerek nagyságát, súlyát, értékét, minőségét is és tudatják, hogy az illető amerikai úr vagy úrhölgy melyik kikötőből, milyen hajóval és mikor indul haza. A newyorki vámhivatal persze, kezükben az adatokkal, lesi a hajókat s rajtuk a jegyzékbe vett amerikaiakat. Ha azután megérkezik a jelzett hajón az utas és elváromoltja mindazt az árut, mit Európában vásárolt és magával hozott, akkor nincs baj. De ha az utas a vásárolt árunak csak egy csekélyke kis részét is, eltitkolta, úgy jaj neki. Férfit vagy nőt viszik vissza a hajóra. És megkezdődik a rendőri vizsgálat, minelt a vége rendszerint az, hogy az elrejtett árut a detektívek megtalálják, elkobozzák és a csempészt rögtön letartóztatják. Hogy a gazdagabb amerikaiak milyen nagy mértékben üzik a csempészetet, arról hűségese képet ad az a hivatalos jelentés, melyet a napokban adott ki az Egyesült-Államok vámhivatala. E jelentés szerint egyetlen hónap alatt 542 gazdagabb amerikai tartóztatottak le a newyorki kikötőben, a kik 500 dollártól 500,000 dollárig érő árut akartak becsempészni az Egyesült-Államokba.

A csempészeket szigorúan büntetik s az elkobzott ékszereket, drágaköveket és más drágaságokat többnyire nyilvános árverésen kénytelenek eladni azért, mert azokat a tetemes vám és a kiszabott büntetés miatt csak a leggritább esetekben váltják ki.

KÉPEINKHEZ.

A kolozsvári csendőrtanostály kertészkedésének eredménye.

Az Ált. Szolg. Hírtárhozányok vonatkozó részében, de több ízben lapunk hasábjain is ismertetve volt, hogy mily előnyököt biztosít az ős közgazdálkodására, ott, a hol az keresztülvihető, a konyhakertészet, valamint

A kolozsvári esendőr tanosztály virágos kertje, előtérben a magyar ezimerral.

eszel kapcsolatosan a virágos kert létesítése. Mert a mellett, hogy kellő szakértelemmel kezelve anyagi hasznót hajt az őrsnek, a testet edző s a lelket gyönyörködtető munka a legénységre is kiváló erkölcsi hatással van, a mennyiben elvonja őket a haszontalan időtöltéstől s a rájuk nézve esetleg hátrányos helyeken való s így káros hatásúnak mondható eszórakozásoktól.

Ezen állításunk igazolására három képet mutatunk be a jelen számunkban, a melyből mindenki látni fogja, hogy kitartás, erős akarat és önzetlen munkálkodás mellett még a sziklát is paradisoskertté lehet varázsolni.

A kolozsvári esendőr tanosztály kertje ugyanis — mint azt a tanosztály agilia parancsnoka Pajor Tamás hadnagy úr nekünk írja — hosszabb időn rendszeres művelés alatt nem állott. A hadnagy úr azonban, miután a kertészettel kedvtelésből is foglalkozik, de meg oktatósi tisztség is ez, a folyó évben rendszeres művelés alá vette a kertet s a tanoncokat nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is bevezette a virág- és konyhakertészet szívet-lelket növelő tudományába. A már említett három kép mindennél jobban bizonyítja, hogy fáradozását a legszebb siker koronázta. Mert a mellett, hogy a közzgazdálkodásnak mintegy 500 koronányi tisztas hasznót hozott ez a eszórakozva tanított és eltanult foglalkozás, csak rá kell tekinteni a képre, az örömtől és nem alapszélküli büszkeségtől sugárzó araszokról a saját magunkkal való megelégedés erkölcsi hatását olvashatjuk le; s annál büszkébbek lehetnek a sikerükre, mert többen, a kik a kezdeményezést látták, haszondélküli

erőlködésnek minősítve, nem hittek annak eredményességében. A szép eredményből azonban csak is, de mind annyian beháthatjuk, hogy a munka és szorgalom mindenkor áldásos gyümölcsöket terem.

Mi a magunk részéről úgy a vezető parancsnoknak, mint az áldásos munkában résztvett legénységnek őszintén gratulálunk eme szép sikerhez. — Vajha bajtársaink közül minél többen követnék is példájukat.

HIREK.

Adományok. A esendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bíró 50. Csendőrkerület Baeged: Szűcs Mihály ezredes 50, Szathmáry József őrnagy 50, Bencze Bálint őrnagy 50, Fischer József főhadnagy 5, Mihalovits Dezso, százados-hadbíró 5, Matéka János százados-számvivő 5; pótszárnny: Ádámossy Béla százados 10, Argay Ferenc főhadnagy 5, Batempák István hadnagy-számvivő 4, Sipos Antal járásörmester 2,50, Walther Győző járásörmester 2, Kovács Sándor törzsörmester 1, Juroch Vilmos törzsörmester 1, Józsa Antal törzsörmester 2, Bezdán Kálmán törzsörmester 1, Ljász József törzsörmester 4, Abos Ferenc törzsörmester 2, Krajcsóvics János törzsörmester 1, Menzöl János törzsörmester 1, Tóth Antal törzsörmester 1, Csabó Kálmán őrmester 2, Pehér Nándor őrmester 2, Szabó Márton őrmester 1, Herlicska Jakab ez. őrmester 1, Csorba Imre ez. őrmester 1, Pál Sándor ez. őrmester 5, Ku-

luncsics Jakab cz. őrmester 1, Makay Ferencz őrsvezető 1, és Dutkon György őrsvezető 1; szentesi szárny: Kovács Károly százados 10, Veréb János főhadnagy 5, Donó Árpád hadnagy 5, Hell Miksa zászlós 5, Halasy Mihály törzsőrmester 5; járásőrmesterek: Jeszenszky András 2, Deszpoth István 2, Bakos András 1. 1.20, Ruzs Lipót 5, Varga Gusztáv 3, Bedő Antal 5; őrmesterek: Boros Károly 1.50, Báthori János 10, Kerekes Sándor 2, Soós Imre 1; cz. őrmesterek: Baráth István 3, Filiszar István 2, Gelegonya András 3, Horváth József II. 1, Istvánfi Péter 1, Kalló Péter 3, Madácsy Lajos 5, Martche Péter 3, Molnár Vincze 1.50, Mészáros Sándor 2, Pusztai József 2, Tóth Káza István 2, Tóth Antal II. 4; őrsvezetők: Aklán Imre 2, Dávid József I. 2, Deák István I. 2, Gajzágó János —.50, Korek Simon 2, Németh Mózes 3, Pósa János 5, Sándor Sándor 2, Salzer Adolf 3, Turai Imre 1; cs. cz. őrmester: Boldizsár Mihály 1; cz. őrsvezetők: Bölöni József 1, Dénes József 1, Gombkötő Molnár Imre 2, Györfi György 2, Karalyos Gyula 2, Kusza János 2, Kiss Mihály I. 1.20, Kiss István I. 2, Major Gyula I. 1, Nagy István I. 2, Puskás József 1, Pelle Pál 2, Roósz Sándor 1, Schön Henrik 1, Szabó József 1, Todorján Zakariás 1; cs. cz. őrsvezetők: Ágoston Lajos 2, Bauer Ádám 1, Budai Mihály 1.10, Biró Márton 1, Czirják János 1, Drobina Sándor 1, Gálfi Mihály 1, Horváth Ferencz III. 1, Horváth István VI. —.40, Kanász István 1, Kiss József III. 1, Kiss Pál I. 1, Lovas János 1, Matyikó András 1, Oláh Károly 1, Oláh György 1.50, Pálincás Károly 1, Szekulics Lázár 1, Sing Antal 1, Sztány Szlavkó 1, Szócs János 1, Szebellédi Péter 1, Szabó Sándor 2, Sági István —.80, Sajgó István 1, Simon Vendel 1, Sándor István 2, Teleki József 1, Tóth József II. 2, Törzsök Lajos 1, Végh József 1, Vigh Lajos 1, Varga Bazsó Márton 1, Zolnai Márton 1; pr. cs. cz. őrsvezetők: Bartha Mihály 1, Csalan I. 1, Jernei M. —.50, Janzsó Gy. 1, Nityin Sz. 1; csendőrök: Aranyi Ferencz 1, Bús Antal 1, Balassa Vincze —.50, Blaskovits József 3, Bodoni Sándor 1, Buzás Lajos 1, Buselai András 1, Dobsa Mátyás 1, Duska József 1, Elek Sándor 1, Fodor Illes 2, Fogaras Péter 1, Flórián Marián 1, Gergely Károly —.50, Hanek György —.50, Horváth Pál 1, Horváth István V. 1, Jánosai Gál 2, Jánosai Mihály 2, Kurkó János 1, Kiss G. Dezső —.50, Kárpáti Mihály 1, Molnár István 1, Molnár Mátyás —.50, Magyar János —.60, Mester Mátyás 1, Mikló János 1, Nistor János 1, Nagy Kálmán 1, Nagy Mihály 1, Olajos Mihály —.50, Péter Zeigmond 1, Papp Sándor —.50, Pecsán Athanáz 1, Szabó Gábor 1, Szlivka Károly 1, Sipos Imre 1, Szabó József I. 1, Szücs Illes 1, Szücs Pálint —.50, Szilágyi Sándor 1, Szücs Gy. Ferencz —.50, Szabó Sándor —.50, Samodi János —.20, Tóth K. Lajos 1, Tóth Lajos 2, Török László 1, Tolnai István 1, Udvardi István —.60, Vészi Ferencz 1, Varga Mihály III. 1, Varga András III. 1, Veres Dávid 1, Veres József II. 1; próba csendőrök: Földesi Sándor —.50, Gál István 1, Iványi József —.50, Imre János —.20, Katona Mihály 2, Késmárki Boldizsár 1, Lajos Dénes —.50, Molnár József —.20, Molnár Balint 1, Nagy István 1, Szabó József II. 1, Szekér Pál 1, Takács Imre —.50, Virág János 1 és Gulán Márton ny. cz. őrmester 1; nagybecskereki szárny: Kleiner Gyula százados 10, Forgách Elemér főhadnagy 5, Todoreszk Lajos hadnagy 5, Gyapay Miklós hadnagy 5; őrsök: Nagybecskerek 21.60, Begaszentgyörgy 17, Per-

lasz 1.90, Németelemér 1, Némétécska 3.80, Bólos 2.50, Törökbecse 5, Beodra 2, Melenczei 11, Torda 3.40, Módos 4.30, Rudna 2.10, Szárcsa 4, Bóka 5, Nagy-kikinda 6.40, Nagylikinda-Olvas 3, Nagylikinda-Galád —.60, Szerbpadé 3, Nagyteremia 6, Törökkanizsa 4, Csóka 4.25, Óbéba 3.40, Szőreg 3.60, Oroszlános 6, Nagyszentmiklós 3.60, Valkány 2.60, Kiszombor 7.50, Zsombolya 11, Magyarcefeanya 1.80, Nagykomlós 6, Csarunya 3, Perjámos 2.40, Egres 2.50, Bogáros 1.50, Csene 5, Billéd 2, Horvátkécsa 6, Párdány 4.50, Szerbittebe 2, Cjpecs 2 és Ótelek 12; pancsovai szárny: Tirts Béla főhadnagy 10, Lukácsi Béla főhadnagy 10, Erdélyi Richárd hadnagy 10, Filla Ernő hadnagy 10, Szekeres Dezső zászlós 10; őrsök: Pancsova 90.80, Borcsa 9.60, Révujfalu 8, Glogon 10, Dolova 7, Sándor-egyház 18, Sztaresova 8, Antalfalva 15, Ozora 16, Oppova 10, Torontálsziget 12, Jarkovác 9, Torontál vásárhely 9, Csenta 12, Fehértemplom 12.40, Károlyfalva 4.50, Jaszenova 6.30, Uhna 8.50, Knssics 23, Palánk 6, Gerebencz 5, Fehértelephegy 8, Bánlak 10.40, Kanak 10, Zichyfalva 7, Nagygáj 4, Temeskubin 14, Bavaniste 14, Deliblat 5.30, Temeszsiget 12.50, Dubovác 7, Gálya 11.50, Mrahorák 4.30, Plosicz 9, Alibunár 9, Iláncsa 10.50, Románpetre 10 és Dobricza 4; temesvári szárny: Deák Gyula százados 10, Fonyó Jenő főhadnagy 10, Kürthy Endre hadnagy 10, Hökkön József törzs-őrmester 2, Kovács Buna József járásőrmester 10; őrsök: Temesvár 5.90, Beregsző 7, Temesremete 10, Temesség 4, Ujarad 27, Németszentpéter 12, Féregyháza 5.50, Vinga 8, Németsencsek 10, Knéz 2.20, Murány 4.50, Lippa 2.30, Allios 6, Labasincz 18, Bogdarigós 4, Keszincz 7, Temesrekás 10, Aga 16, Kiszető 10, Nagytopolovecz 5.50, Buziásfürdő 21, Nagykővérés 11.80, Végvár 15, Szinészeg 10, Csákova 14, Liebling 26, Zsebely 6.50, Detta 10, Gáttaja 5, Nagysemlak 10, Sód 5, Versecz 3, Váradia 4.50, Kustély 5, és Nagyzeám 4; lugosi szárny: Ruzs János főhadnagy 10, Martin Imre hadnagy 10, Gáspár József hadnagy 10, Winter Antal törzsőrmester 2, Lakatos István cz. őrmester 1, Tóth Ferencz őrsvezető 1; őrsök: Lugos 7, Viszág 7, Bálincz 2.70, Klicsova 2.50, Bégamonostor 3, Birkis 5, Batta 2.20, Obábaszerházska 5, Kapriora 5, Facset 7, Bozsúr 3.20, Rumunyeat. 2.80, Pojén 2, Lunkány 6, Furdia 10, Szákul 6, Nadrág 3, Gavosdia 6, Zsidovár 9, Obábamutnik 4.50, Németsbogsán 5.60, Zsidovin 4, Dognácska 3.10, Vermes 10, Furlug 10, Resiczabánya 11.50, Ferenczfalu 8, Nagyzorlencz 5.50, Krassova 2.80, Delinyest 4, Ezeres 5.80, Karánsebes 8, Obábabisztra 6, Ruszkabánya 2.50, Verceserova 4.60, Körpa 2.60, Möröl 6, Ohrézsza 8, Teregova 2.70, Temeszlatina 7, Kornyaréva 4.10, Kornya 3, Mehádika 2.10, Bogoltin 4 és Ruszka 5; ersovai szárny: Burján Endre százados 20, Kolba Oszkár főhadnagy 20, Szöcs Antal járásőrmester 5, Tóth István törzsőrmester 5, Dankó Pál cz. őrmester 3, Haszler Ernő 2; őrsök: Orsova 6, Vodicza 2.50, Toplecz 14, Herkulesfürdő 4.70, Mehadia 7, Jablanicza 6.50, Plavisevicza 8.20, Szvinicza 9.50, Ógradena 6, Dubova 1.20, Plugova 4, Oravicza 9.80, Steyerlak 4.50, Anina 8, Kákova 5, Marilla 2, Román-csiklova 5, Jám 6, Najdás 4, Szászkabánya 4, Rakasdia 5, Szokolár 6, Mercsina 8, Bozovics 7, Dalbosecz 3.20, Osopot 9, Ujborlovány 3.50, Ujmoldova 8.70, Bázias 9, Berzászka 15.40, Szikevicza 6, Suska 2.20, Koronini 1.45, Ómoldova 2.50, Közlabányatelep 6, Szerb-

ÉLELMISZEREKET

legutányosabban szállít

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZAM.

Shállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

pozsezsena 4.20 és Zlaticza 3; összesen 2117 K 50 f.; Grosz Hermann csendőr őrmester nejének gyűjtése Szentegyházfalán: Somabázy mérnökné 3, Ajveisz Jánosné 1, Borosné 1, Konrádné 1, Kovácsné 1, Grosz Hermanné 3; Bartalis Péter őrmester gyűjtése Alsó-gáldon: Bartalis őrmester neje 2, Hesdeczan cz. őrsvezető 2, Osz csendőr 1, Szabó csendőr 1, Bartalis őrmester 2; Gersch József őrsvezető Herkulesfürdőről egy vitás összeg gyanánt 1, a szolnoki szárny gyűjtése: Virágh László százados 20, Zselyonka József főhadnagy 6, Marssó Pál zászlós 5, Szabó Antal törzsőrmester 5, Horváth József cz. őrmester 1; szolnoki vegyes őrs 19, szolnoki vasuti őrs 5, jászapáti őrs 15, kőteleki őrs 2.50, jászladányi őrs 11, besenyszögi őrs 6, jászberényi őrs 2, jászárokszállási őrs 9, jászfenyszarui őrs 3.20, alattyáni őrs 4.70, törökszentmiklósi őrs 4, fegyverneki őrs 3.50, tiszaroffi őrs 3.90, szajoli őrs 6.33, pusztahengyeli őrs 5, kisujzálási őrs 11, karczagi őrs 5.40, turkevei őrs 3, tiszaföldvári őrs 3.80, mezőtúri őrs 32.50, vezeinyi őrs 6.50, kunzentmártoni őrs 8, tiszakürti őrs 10.50, csépai őrs 5, kunhegyesi őrs 9, dévaványai őrs 1.20, kunmadarasi őrs 2, abádszalóki őrs 4.50, kenderesi őrs 7.02 és a jászkiséri őrs 5, összesen 254.45; a nyitrai szárny gyűjtése: Pap Dezső zászlós 4, járás-őrmesterek: Ludányi József 4, Vlád Szilárd 3, Rosenthal Ignác 1, Nagy István 2.50, Nagy Sándor 5, Kollár Mihály 4; őrmesterek: Katona László 3, Viktorin József 2; cz. őrmesterek: Simon Lajos 3, Vathy József 2, Geleta Lajos 2, Menthus János —.50, Szenyák József 4, Csepi Kálmán 5, Ligacs István 1.20, Prickop János 5, Békási György 1.50, Szabó Sándor 2, Matis Lajos 1, Dodonka Ferencz 1, Székely István 1, Lampert Lajos 1, Simánszky Lukács 1.50, Horváth János III. 4, Bognár Izidor 2, Pápai József 2, Bátorfi Vince 2; őrsvezetők: Petrovics Péter 5, Pásztor Ferencz 2, Heiszer József 2, Morancsik József 2, Schmela Rezső 5, Szabó János III. 2; cz. őrsvezetők: Pirovics József 3, Füst Mór 2, Czifra Ferencz —.50, Gonosz Mihály 1, Szabó Géza 1, Záhorszky István 1, Bellér Mihály 2, Schmied Pál 2; ca. cz. őrsvezetők: Piska József 2, Bajnok Vince 10.40, Németh Lajos 1, Papp György —.42, Hamschlagger István 3, Nemez Ágoston 2, Herczeg Pál 1, Mazsián János 1, Kollár Pál 1.40, Felisz József 1, Buzás János —.50, Novák István 1, Gál Ferencz —.40, Tóth János I. —.50, Fehér Gyula —.50, Feigelstok Samu 1, Gabik János 1, Vendégh Gergely —.60, Potrok József 3, Dlh Lajos 1, Ribár, Flórián —.50, Kusnir Cziprián —.50, Jurisza András 1, Baráth Ferencz 1, Varga János II. 1, Pisch Ede 1, Czibulka Pál 1, Németh Péter 1.20; csendőrök: Szabó János IV. 1, Filipovics Antal 1.50, Bukor Ferencz 1, Lenkei János 1, Laki János —.40, Czinege János —.30, Tamás Pál 1, Kiszelicza Mihály 1, Dudás Dezső 2, Klimek János 2, Banyár Lajos 2, Vizsy Ágoston 1, Fettmann Mór 2, Kovács József I. 1.20, Juráosek János 1, Tóth Zsigmond 1, Feigl Jakab 1, Csónka János Imre 1, Janicza Jakab —.50, Bazsó Kálmán 1, Kovács Mihály 1, Matkovic Boldizsár —.40, Madarász József —.30, Pop György 1, Garacli Lipót —.60, Szalkai Ferencz —.40, Kovács Vendel 1, Labucsky János 1, Krivosik Ferencz 1, Molnár Andras 1, Szlabi Miklós 1, Gajdos Vendel 1, Hauspek Károly 1, Gombkötő Antal —.50, Gergely István 1, Lavó Pál —.50, Drones József 1, Lévay János 1, Pirosva Pál 1, Puskás Kálmán 1, Balázs Alajos 1, Álló Lajos 1, Gáspár József 1, Bozsonyik András 1, Zelenák György 1; próbacsendőrök: Nagy Béla 1, Szládecsek Ferencz 1,

Csomor Alajos —.40, Bondor György 1, Bajza István —.50, Csambál Mihály —.40, Hurlik József —.40, Godány Gábor 1 és Vágó Gyula —.50 összesen 191.42; Mihn Peter őrmester Ugra 10, Vesza János őrsvezető Ugra 1, Fehér András őrsvezető Ruskulicza 2, csendőr-őrs Nagygyroszló 5.70, Nagy Benjamin járásőrmester 5, Csibipál Antal cz. őrsvezető 2 kor. — A gyűjtés eddigi eredménye 10.013 korona 56 fillér.

Gyászhir. Badó Miklós IV. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester, hosszas szenvedés után, a budapesti honvéd helyőrségi kórházban meghalt. Hült teteme, a református egyház szertartásai szerint, október 11-én 3 órakor helyeztetett a Kőbánya melletti új központi temetőbe örök nyugalomra. Nyugodjék békében.

Egy járőr megtámadtatása. Lábner István és Székely János csendőrökből állott, kiskőrösi őrsbeli járőrt, október 9-én este 9 és 10 óra között a pestmegyei Harta községben egy 15 főből álló legényosoport megtámadta. Járőr a támadást szuronynyal visszaverve, Schultzer Frigyes támadót életveszélyesen megsebesítette.

Megtámadott őrsvezető. German Márton csengeri őrsbeli cz. őrsvezetőt, szolgálatteljesítés közben a szatmármegyei Csengerben, október 10-én délután, Horváth Pal ottani lakos fejszével megtámadta. German cz. őrsvezető Horváth ellen annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Ellenszegülés. Kakucs Múton székelykocsárdi őrsbeli cz. őrsvezető, október 6-án este fél 10 órakor a tordaaranyosmegyei Vajdaszegen Mintyán János ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A koldusok büntetése hajdan. A koldulást és csavargást megszorító törvényes intézkedéseket sokan szigoruaknak, kegyetleneknek tartják, de bizonyára egészen másképpen itélnének, ha köztudomású lenne, hogy az elmúlt századokban micsoda kemény büntetésekkel sújtották a koldusokat és csavargókat. Franciaországban egy 1544-ben kibocsátott királyi rendelet szerint a koldusokat és csavargókat nyilvánosan megvesszőzték. Angliában VIII. Henrik 1530-ban elrendelte, hogy a koldusokat először meg kell korbácsolni, azután le kell vágni a jobb fülüket. Erzsébet királynő még azt is akarta elrendelni, hogy a koldulással iparszerűen foglalkozó koldusokat halállal kell büntetni. VI. Edvárd király idejében a koldusokat kényszermunkára ítélték. 1560-ban I. Fülöp spanyol király a koldusok és csavargók ellen a következő intézkedéseket léptette életbe: A kit először kaptak rajta kolduláson, azt megkorbácsolták és négy évi gályarabságra ítélték; második esetben szintén megkorbácsolták és nyolcz évi gályarabsággal sújtották; harmadik esetben végül száz korbácsütésre és életfogytiglani gályarabságra ítélték. E szigorú rendszabályok ellenére úgy Angliában, mint Franciaországban és Spanyolországban a koldulás egyre jobban terjedt és Franciaországban a 16. század végéig a koldusok már külön szakszervezetbe is tömörültek és vezéreket választottak, a kiknek föltétlen engedelmeséget fogadtak.

A newyorki iskolák. Newyork város nyilvános iskoláiban az idei tanítási év megnyitásával 700,000 fiú és leány fogja elfoglalni helyét a padokban. A tanulók száma tehát nagyobb, mint az Egyesült-Államok bár-

mely városának népessége Newyorkot, Csikágót, Filadelfiát kivéve. A tanulni vágyó fiatalság a város öt kerületének 560 iskolája között oszlik meg. A tudományt pedig 18,000 tanító, tanítónő fogja hirdetni. Az iskolásgyermekek számának emelkedése természetes következménye a newyorki lakosság nagymértékű szaporodásának. A tanulók számának évi átlagos növekedése 25—30,000. A roppant gyermekereg oktatása érdekében a város kénytelen abhoz a rendszerhez folyamodni, hogy a növendékek egy része csak délelőtt, másrésze csak délután jár az iskolába. Így minden iskola kétszer annyi tanuló fogadhat be, mint rendes körülmények közt. Newyork nem tud oly gyorsan iskolákat építeni, hogy a gyorsan szaporodó fiatalságot elhelyezhesse.

A nap sebessége. Rég ismert dolog, hogy a Nap összes bolygóival együtt szédületes gyorsasággal balad bizonyos irányban a világűrön keresztül, csak a sebesség nagyságát nem tudták eddigelé kellő pontossággal megállapítani. Most Frost és Kapteyn csillagászok végeztek erre nézve újabb méréseket és számításaiknál az Orion csillagesoport mozgásainak a megfigyeléséből indultak ki. Az eredmények szerint a Nap sebessége 23.3 kilométer másodpercenként. Ez az adat ez idő szerint a legpontosabbnak tekinthető, mert a mérések alapjául 61 csillag mozgása szolgált.

Az orrvérzésről. Eltekintve egyes kóros állapotoktól, az orrpszikálás következtében támadó orrvérzések egyik előidéző oka: a túlságosan szűk, sőt keménygallér viselet is, a melylyel pedig lépten-nyomon találkozunk ma is, míg a zsengekoruak nyakát valóságos páncélörvbe szorítják. Az ilyen gallérok közé ékelt nyak vérkeringése rendellenes; az agyba szorított vértömegek keringése is korlátok közé szabott; a torlódó vér tehát utat tör magának, ezt pedig rendszerint az orr útján keresi és találja legkönnyebben, kivált ott, a hol orrpszikálások által okozott kisebb-nagyobb felkarczások rendszerint is utat nyitnak annak, hogy a keringő vér valaminő lefolyást találjon.

Költséges babona. Az indiánok ügyeivel bajlódó álami hivatalnak érdekes dolog jutott tudomására Jose Escalate, fort yumai indián tanító halála folytán. Az a jelentés érkezett ugyanis Washingtonba, hogy a kiváló indián temetésén az összesereglett indiánok kerek kétezer dollárt égettek el a szertartás közben. Escalate szerelmes volt egy fort yumai fehér leányba, a ki azonban nem viszonzta az indián szerelmét. Elkeseredésében aztán szíven szúrta magát Escalate, gyászba borítván öngyilkosságával a fort yumai és környéki indián törzseket, melyek rajongással szerették a törzsfőnöki vérből származó tehetséges tanítót, Escalate temetése ősi indián szokás szerint ment végbe. Az indiánok az elhunytakat elszokták látni egy kis aprópénzzel, hogy a Nagy Főnök országában legyen mivel fogni valamihez. Escalate iránti kegyelethől kétezer dollárt gyűjtöttek össze és égettek el a holttesttel együtt a tűzisten tiszteletére, kérve őt, hogy juttassa az elköltözött Escalate kezeibe a másvilágon vagy mint ők nevezik a vadakban gazdag vadászterületén. A washingtoni indián hivatalból parancs érkezett a fort yumai indián törzsekhez, mely megtiltotta, hogy a jövőben hasonló czéllal pénzt égeszenek el. Bátran kérdezzetjük, hogy mi jogon sérti az indiánügyi hivatal e rendelettel az

indiánok vallásos meggyőződését? Tudjuk, hogy nem fordítják okos czélra a pénzüket, midőn a lángok martalékává teszik, de nem dobjuk-e ki mi, fehér eriberek a pénzüket épen olyan oktalannul, midőn egymással versenyzünk halottjaink költségés, pompásnál pompásabb eltemetésében? Az indián pálinkára s egyéb árvalmas dologra költené a pénzét, melyet kegyelethől eléget s így úgyszólván semmit se vesz, sőt használ vele, ha eldobja magától. A fehér ember sokszor szakba, ezekbe kerülő temetéseivel sem a halottnak nem használ, sem a hátramaradottnak. Kár tehát eltiltani az indián kegyeletes cselekedetét, szép szóval kell erről a babonáról leszoktatni a majd ha ennek nem lesz eredménye, csak akkor kell szigorubb módszerhez folyamodni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenképp által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétesse. Épp ily módon várjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

S. 187. Nincs rá j. Szivtelenség.

La confiance. A ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul, (és ne válaszozon francia jeligét, mert az idegen szavak használata vajmi kényes, s az ember könnyen megtévedhet). 1. 1908. évi zsebkönyvben megtalálja. 2. Előképzetség és postamesteri vizsgától függ. 3. Szolgálati ügy. 4. Nem szabad. Előjárói engedélylyel jelentse fel a közigazgatási hatóságánál. 5. Előfogott illetékes, vasuton fizetni nem kell. 6. Nem. 7. Nem.

B. járóm. Németújvár. Az 1905. évi 3200—eln. sz. honvédelmi miniszteri rendelet, a mely az altiszti gyermekek tandíjmentességét tárgyalja, az 1905. évi 11704—IV. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri átiraton alapul, a mely az igazgató irattárában nem található fel. Ha az igazgatónak kételyei vannak, forduljon saját hivatali főnökéhez és kérje ki annak a döntését.

J. F. Örsv. 1. A négy polgári osztálylyal nem rendelkező igazolványos altisztnak a vasutnál, az idejleges minőségben teljesítendő szolgálat ideje alatt altiszti felvételi vizsgát kell tennie, mert ottól függ altisztté leendő előléptetése. Jelzett előképzéssel rendelkezők ezen vizsga alól fel vannak mentve. 2. A csapatnál ép úgy, mint nálunk a II. oszt. szolgálati jel csak a 12. szolgálati év betöltése után illetékes s az illetékesség napjánál előbb nem lesz kiszolgáltatva.

Értesítésként. Az illetékesbálynat 45. §. 4. pontja kétséget kizárólag kimondja, hogy a szolgálatban megsérült logénység kórházi, valamint a kórházon kívüli gyógykezeltetés, ápoltatás és esetleges utazási költségei a kincstár terhére számolandók el, ebből önként értendődik, hogy az illető csendőr betegségó tartam alatt is illetékeinek teljes élvezetében marad.

J. L. ez. Örsv. Kiszállítás. Lapunk folyó évi 23. számában részletesen foglalkoztunk a polgári állarszolgálatba való át-

Csuz, köszvény, reuma
ideges fejtájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
esontbántalmak ellen
kittünő hatásúak bi-
zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Ezekre menő bálaírások bizonyítják, hogy mily kitünő hatás van. Valódi csak nálam kapható.
Óvakodjunk silány utánzatoktól.
Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szente Lajos-gyógysz.
Budapest, Damjanich-utca 2.

lépés kérdésével. Részletesen, statisztikailag kimutattuk a polgári államszolgálat előnyeit és hátrányait. Ha elolvasa volna a vonatkozó közleményt, most nem kérdezősködnék. Ön — úgy látszik — hivatásának tartja bennünket aprólékos és tudáلكos kérdészködéseivel mind gyakrabban megfizetni. Olvasson és elmélkedjék.

Román. Nemcsak hogy elfogadja, sőt nagyon is szívesen veszi, mert a bűneset teljes tisztázására nagyon gyakran óriási fontossággal bírnak.

B. J. Felülvizsgálat után két évi végkielégítéssel albocsátott legénységnek újbóli visszavétele esetén, kapott végkielégítéséből oly összeget kell visszafizetni, a mennyi az újbóli ténylegesítésékor a két évre hiányzik; vagyis ha hét hónapot töltött polgári életben, akkor még 17 havi hányad térítendő vissza. Előbb töltött ideje ez esetben újbóli ellátásánál figyelembe vétetik.

Bodó es. cz. Őrsv. Alkalmi sorajegyről kérjen a kibocsátó társaságtól nyereményjegyzéket.

1911. Ne csavarják el a vonatkozó pólék idevágó határozványainak világos és mindenki által tisztán érthető értelmét.

F. J. es. cz. Őrsv. Pancsova. Ilyen kérelmeket nem közvetítünk. Ha kérelme indokolt, adja elő előjáró parancsnokságának.

Mosó. 1. Nincs végleges beszüntetésről szó, csak újabb engedély nem adható mindaddig, a míg a nős létszámban fogyatéék nem áll be. 2. Azt mi is szeretnők tudni.

L. P. es. Felsőbanya. Első esetben igen, után fizetés nincs, második esetben nem.

Többinek. A létesítendő nyugdíjpótló alapszámításainak matematikai felülbizsgálata megtörtént; az alap helyesnek bizonyult. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy most már életbe is léphet. Míg nagyon nagy munka vár intéző köreinkre, a kik teljes odnadással dolgoznak nemcsak ezen, hanem más, a csendőrség egyénei anyagi jólétét nagyban előmozdítani hivatott intézmények életbeléptetésén. Csak türelem! Ilyen nagyszabású munkát nem lehet márd-holnapra elintézni. Az internátusra — a mint azt lapunkból láthatják — erősen folynak az adományok. Már több mint 10,000 korona van együtt, a mi elég bizonyíték arra, hogy a felvetett eszme mely körül érte legénységünket, hogy azt mennyire támogatja a csendőrség minden egyes tagja rendfokozatra való tekintet nélkül. Reméljük, meg is lesz a kedvező eredmény és nincs már messze az idő, a mikor tényleges eredményről számolhatunk be.

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

A Btk. 337. §-ának rendelkezése szempontjából az eszköz tárgyi veszélyessége, tehát az veendő tekintetbe, hogy a megtiladottnak életére, vagy testi épségére nézve az eszköznek használata járhat-e komoly következményekkel. Ebben az értelemben a Flaubert pisztoly nem fegyver.

(Curia 1910 április 28. 3033/1910. sz. a. III. Bt.)

A Btk. 172. §-a értelmében 30—80 együttesen jelenlevő személy gyülekezetet képez.

(Curia 1909 decz. 22. 8586/1909. sz. a. I. Bt.)

I. Zsarolás vádja esetén nem mentesít annak a védekezésnek valósága, hogy vádlottak tettüket a jogos cél érdekében, tulajdonukat védve követték el, mert ez jogtalan módon történt. — II. Vádlottak marháik visszaszerzése, azok hasznovételében rejlő vagyoni előny végett egy célból követték el oly tetteket, melyekkel sértették, erőszakkal kényszerítették a zálogtartás elhagyására, a mi a zsarolásnak képezi alkotó elemét. A sértett letartóztatása, mint személy ellen elkövetett erőszak, ez esetben a súlyosabban büntetendő bűncselekménybe olvad be.

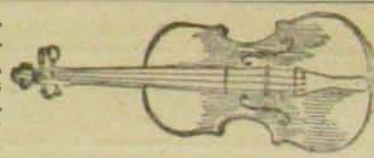
(Curia 1910 apr. 28. 3034/1910. sz. a. III. Bt.)

Annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy a terheességének utolsó óráiban levő nő akaratanak szabad elbátározási képessége s így beazámíthatósága ezen állapotánál fogva mily mérvben lehet korlátozva, az orvosszakértők véleménye nem mellőzhető, mert e tekintetben csakis az orvosszakértők hivatottak nyilatkozni.

(Curia 1910 február 24. 1256/1910. sz. a. I. Bt.)

Villamos és gőserőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó finom és jó hangszert állítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia híri hangszertételeje. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, zordanka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszet, hár, stb. míg Reményi legorább kénes árjog ykékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-a. 58.** Külön költségtérítés nélkül. Kivétel a világ minden részébe egyben és kicsinyben. Az 1897-es hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

NAGYVÁRAD BUDAPEST RÁKÓCZI-ÚT

A tanárt illető fegyelmi jogkör, melynek tartalma nem azonos a házi fegyelemre való jogosultsággal, a növendékek testi megfenyítésére nem terjed ki; annál kevesebb terjed ki a növendékeknek olyan bántalmazására, melyből testi sértés származik. A Btk. 313. §-ának az a rendelkezése, mely szerint a házi fegyelemre jogosított személy által annak gyakorlatában elkövetett könnyű testi sértés miatt büntetésnek nincs helye, a középiskolai tanár által növendékein elkövetett könnyű testi sértés esetében nem alkalmazható. (Határozat a jogegység érdekében.)

(Curia 1910 február 17. 1046/1910. sz. a. I. Bt)

Őrsáthelyezés.

A m. kir. V. számú csendőrkerület balassagyarmati szárnyának területén fekvő nőgrádszakáli őrs, 1910 okt. 3-án Rárósnuljadra helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Fischer Jakab, V. számú csendőrkerületbeli törzsermester, 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt minden irányban kifejtett tevékenysége, buzgósa és kiváló használhatóságáért.

Tatár Mihály, VII. számú csendőrkerületbeli cz. őrsvezető, egy több őrskörlet területén garázdálkodott betörőnek elfogása és azzal 393 órán át folytatott körültekintő nyomozás után 41 rendbeli, részben betöréses lopásnak, valamint két rendbeli lopási kísérletnek és 54 rendbeli orgazdaságnak kiderítéseért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Alamik Gáspár csendőr cz. őrsvezető és Balogh Károly csendőr azért, mert egy tűzvész alkalmával, a tűz-

oltás és vagyonmentés körül kiválóan buzgó és fáradhatatlan tevékenységet fejtettek ki.

Előléptettek:

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1910. évi október hó 1-ével:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Tóth Kalócsai János és Boga György csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

Járőrvezetői jelvényt nyel elláttattak:

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Márton Benjamin, Nagy István, Szabó Sándor, Sárig Antal, Domokos Antal, Csog Dénes, Márkos Ferencz, Müller János, Darvas Sándor, Pető József, Borsos Gyula, Karacsi József, Balázs József, Tamás Imre, Kolesár József, Pal István L., Gáspár Ferencz, Sárkány József, Boga József, Marosi András, Márkos Albert, Kelemen János, Biró Károly, Gazda Károly, Hajdu András, Szőke Antal, Simon József, Mihály Tamás, Pakó László, Szabó Mihály és Császár József csendőrök.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Németh Sándor cz. őrsvezető, 1910 szeptember 22-én, Popovics György os. cz. őrsvezető, 1910. szept. 29-én, Deák József cz. őrmester, 1910 október 5-én, Pál Sándor cz. őrmester és Tóth Sándor cz. őrs., 1910 okt. 6.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Kiss Vilmos cz. őrs., Sárosi János csendőr 3—3; továbbá Szinicz Ferencz járásörmester, Németh Pál cz. őrmester és Takács Pál cz. őrs. 1—1 db 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Rudics-u.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszert akar vásárolni, úgy késpénz mint részletre, forduljon olyan czégnéz, amely rövid 1—2 év alatt kiadja, csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részesült, ezen elismerést csak azért értük el, mivel a saját kezéből szabályzott óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Kerem sziveskedjenek mintákra kérni. A mintákak ára 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... *Könyvek, élapapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.* ...

A legújabb mintájú ruha és tegyverzeti és tömegkönyvecskék raktárunkon készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Utmutató a jelentések szerkesztéséhez.

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

ELSŐ CZIKK.

A csendőri jelentések szerkesztése.

1. A csendőri jelentésről általában.

A nyomozó csendőr feladata: a büntetendő cselekmények kiderítése. E feladat teljesítésében a csendőrre kétféle *terhekonysegy* hárul: először, önállóan ki kell puhatólnia azt a cselekményt, a melyről még a kir. ügyészségnek vagy a bíróságnak nincs tudomása s kideríteni mindazt, a mi az eset tisztázásához szükséges és a mit kideríteni lehet; másodsor, hogy mindig szem előtt kell tartania a bünvádi eljárás későbbi folyamatát s a bíróságnak mind azt be kell jelentenie, a mi az ügyben lényeges és szükséges.

A csendőr legyen tudatában annak, hogy ő igen nagyon fontos munkát végez, a mikor a kir. ügyészségnek vagy bíróságnak jelentést tesz. Mert a csendőr a kir. ügyészség számára dolgozik, a kir. ügyészség a bíróság számára, a bíróság pedig „Ő Felsége A Király Nevében» hozza az ítéletet. A csendőrnek tehát mindig gondolnia kell arra, hogy a meghozandó ítéletben neki is része van, s ezért minden lépésnél, minden feljegyzésnél s minden jelentés megszerkesztésénél gondolnia kell arra, hogy ez vagy az a dolog szükséges-e ahhoz, hogy a gyanúsítottat annak idején elítéljék. A csendőrnek nem szabad azt gondolnia, hogy ő csak «körülbelül» jelentseu mindent, a többit majd a «bíróság» fogja elvégezni. Ilyen munka nemcsak, hogy értéktelen lenne, hanem a legnagyobb mértékben veszélyes is; a csendőr sohase felejtse el, hogy az ő jelentései szolgálnak az egész bünvádi eljárás alapjául s ha ez az alap rossz, akkor rossz mindaz, a mit reá építettek. A magam gyakorlati tapasztalataim alapján mondhatom, hogy ha a csendőr jelentését a nyomozás pótlása vegett ki kell adni más hatóságnak, p. o. községi előjáráságnak: azt a mit a csendőr elmulasztott, pótolni a legtöbb esetben már nem lehet. A csendőr ne felejtse el azonban azt, se, hogy — és pedig teljes joggal — minden csendőr tekintélyes hivatást tölt be s mindazt, a mi a csendőr kezéből kikerül, a mit a csendőr jelent és ír, helyesnek és valóznak fogadjuk el; ennél fogva nemcsak pontosan ki

kell deríteni mindazt, a mi az ügyre tartozik, hanem lelkiismeretesen kell azt bejelentenie a kir. ügyészségnek vagy a bíróságnak is, hogy a csendőri jelentés vagy tényvizlat lehessen a bírói ítélet alapja. Mert tudnunk kell, hogy ma már csak a nagyon súlyos eseteket, p. o. gyilkosság, szándékos emberölés, rablás, gyujtogatás vizsgálja a vizsgálóbíró, a többi bűnügy legnagyobb részében az egész eljárás egyenesen a csendőri jelentésen indul el és a vádat a kir. ügyészség egyedül a csendőr jelentése alapján képviseli. De úgy ezekben, mint valamennyi bűnügyben, nagyon sokszor tapasztaljuk, hogy számtalan nagy bűnper eredménye egyenesen csak a csendőri nyomozástól és jelentéstől függött: ez nagyon megtisztelő az egész testületre nézve, de másrészt figyelemztetés a csendőrség minden egyes tagjának, hogy minden lépésében s minden szavában annyira pontos és lelkiismeretes legyen, a mennyire csak lehet.

Ezek után alig kell tovább magyaráznom azt, hogy a csendőr munkájában nemcsak az fontos, hogy maga a nyomozás jól legyen teljesítve, hanem hogy a nyomozásról szóló jelentése is olyan szavabihető és kimerítő legyen, hogy a mi abban van, valóban bizonyuljon a főtárgyaláson is és elég legyen arra, hogy annak alapján főtárgyalást lehessen tartani s a vádlottat elítelni. Fordult elő eset, — hála Istennek nem sokszor, — hogy a csendőrijárőr ugyan nagy fáradsággal, lelkiismeretességgel végezte a feladatát és dicséretre méltó nyomozást végzett, de mert a jelentése nem volt jól megszerkesztve, a bíróság nem bírálhatta el, hogy a nyomozás jó volt-e és a csendőr fáradságos munkája kárba veszett. Ilyen esetben aztán a kir. ügyészségnek, a ki a vádat a csendőri jelentés alapján képviseli, nagyon nehéz megvédeni a csendőr igazát, még ha meg is van győződve arról, hogy a csendőr hiven és sokszor önfeláldozóan teljesítette kötelességét.

Ezért úgy gondolom, hogy a csendőrök részére jó szolgálatot teljesítettem, a midőn számukra röviden egybeállítom e lapokon azt, hogy miként kell a csendőrnek a jelentést megszerkesztenie s mi mindent kell abba belefoglalnia a végből, hogy a kir. ügyész eredményesen folytathassa a bíróság előtt azt a munkát, a mit az ő munkatársa, a csendőr, kint a tett színhelyén bevezetett nyomozás alkalmával megkezdett.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabaddalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabaddalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

2. A jelentések külalakja.

A jelentések és tényvázlatok külső alakjáról csak annyit említek fel, hogy azok olvashatóan legyenek írva, mert hiszen a kir. ügyész legtöbbször abból készíti a vádiratot és az olvashatatlan írás kibetűzése sokkal több időt rabol el attól a ki olvassa, mint a mennyi időt nyer az, a ki azért, hogy siessen, olvashatatlanul ír. De a csendőr jelentése nem marad a kir. ügyészségnél; tovább dolgozik abból a vizagálóbíró, a kir. törvényszék, onnan az iratok a kir. táblára és a kir. Curiára mennek és az egész ügyiratcsomónak mindig első darabja: a csendőri jelentés marad. Mindenkinek el kell olvasnia, sőt azzal kezdeni az ügy tanulmányozását.

Az olvasható írásnak legjobb módszere, hogy a sorokat, egyiket a másiktól lehetőleg távol tartsuk. A legszébb írás olvashatatlan, ha nagyon sűrűen sorakoznak a sorok és a legrosszabb írás is könnyebben olvasható, ha a sorok jó távol állnak egymástól. Ezt könnyű megeselekedni.

Nem kevésbé fontos, hogy a jelentés áttekinthető legyen. Ez azzal érhető el, hogy a szöveget ne írjuk elejétől végig vagy oldalakon át egyfolytában, hanem használjunk külön bekezdéseket. Minden gyanúsított, tanu kikérdezését, a tárgyak őrizetbe vételét, házkutatást, helyszíni szemlét új bekezdésben írjunk le.

Célszerű az oldalakat megszámozni, de különösen a jelentés mellékleteit pontosan jelölni meg. Ha a csendőr levelet, iratot, okmányokat, marhalevelet stb. küld be a jelentése mellett, azokat számozza meg és a jelentésben, ha azokról beszél, mindig jelölje meg a számot. Rendkívüli zavart idézhet elő, ha pl.: «az idemellékelt egyik levélről, «a becsatolt egyik marhalevelelről» szól és megszámozva egyik since, tehát úgy jelölje meg, hogy az 1. % alatti, 2. %., 3. % stb. alatti okirat, szerződés stb. Az azonban nem célszerű, a mint némelyek teszik, hogy a % jeleket sorakoztatják egymás mellé: 1., 2., 3., mert ha p. o. 15-20 melléklet van és 20. ily jelet tesznek egymás mellé: annak kiszámítása igen sok időt vesz igénybe.

Ha a csendőr bünjellet külön küld be és külön küldi be a jelentést: a bünjellet csomagjára, vagy a reakötött papírszeletre írja rá a beküldő őr szímet és a jelentés keltét és számát. E nélkül megesik, hogy a bünjellet egész más ügyhöz kerül, mint a hová tartozik.

3. A jelentések fogalmazása.

A csendőr fogalmazása legyen magyaros és lehetőleg egyszerű. Kerülje a hosszadalmas körmondásokat és egymás mellé állított rövid mondatokban írjon. Inkább adjon elő és fejtsen ki mindent hosszadalmasan, részletezve, mintsem a túlságos tömörségre törekedjék. A gondolatok és kifejezések zsufolása csak zavart szülhet.

Különösen gondot fordítson a hely- és személynevek pontos leírására. A tót, a román, de különösen a német egész másként ejti ki a neveket, mint a hogy azok írva

vannak: a német p. o. a b-t, p-nek, a g-t, k-nak d-tnek ejti ki és fordítva. A csendőr tehát ne elégedjek meg azzal, hogy úgy írja fel a nevet, a mint azt a nép kiejti, hanem írassa fel vele a nevet, egy papírszeletre és úgy vegye be a jelentésbe. Gondoljunk arra, hogy a kir. ügyészség és a bíróság könyveibe a hivatalnokok azt a nevet fogják beírni, a mit a csendőr jelentett, ezen a néven idézik a feleket és tanukat; milyen zavarra ad már most okot, ha p. o. egy Paar nevére egyén mindig mint Baar szerepel azért, mert így van a jelentésben.

Tartózkodjék a csendőr az általánosító kifejezésektől. Olyasminek a jelentésben nem szabad előfordulnia, hogy «mondják», «állítólag», «a helybeliek állítása szerint», «a községbeliek tudomása szerint», «a szomszédok előadása szerint». Mert ha az efféle nem bír fontossággal, akkor úgy sem ér semmit a bíróság előtt; ha ellenben lényeges, akkor mondjuk meg, hogy ki az a községbeli, ki az a szomszéd, a ki ilyeneket vagy olyanokat állít és beszél; mert akkor a bíróság megidézheti azokat a személyeket, a kiket a csendőr bejelentett és kiballaghatja. Épp így nem helyes, ha a csendőr valamiről azt írja, hogy «senki sem tud róla», p. o. mikor magzatelhajtás tárgyában nyomoz és kikérdezi a szomszédokat, hogy ki tudott a nő terhességéről? Ilyenkor jelenteni kell, hogy ki mindenkit kérdezett meg, ha ezek nem is tudtak arról.

Nem szabad ilyen kifejezéseknek sem előfordulnia, hogy «nem messze», «nagy távolságra», «nem nagy magasságban» stb. A csendőr mindenesetre tudja, hogy milyen nagy a távolság, a melyről beszél, de a ki az ő jelentését olvassa, azt abból meg nem tudja. Jelölje meg azt pontosan lépés vagy kilométer szerint, de ne «körülbelül» szemmérték után, sem pedig valami paraszt embernek bemondása után, hanem lépés vagy mérje le, mert a bíróság feltétlenül azt fogja venni pontos méretnek, a mit a csendőr jelentésében megirt.

Kerülni kell az olyan kitételeket, hogy: «a tullan megnézett egyén», «a fentebbi egyén», «fent megnevezett tettes vagy tanu», hanem írja le az illető egyén rendes nevét, mert ez is csak zavarra sőt tévedésre ad okot, ha p. o. a tullan vagy fent már több ember lett megnevezve és e hosszú kitételek leírása egyébként is sokkal több munkába kerül, mintha, az illető egyén rendes nevét leírják. Ugyanigy a bünjellet megjelölésénél ne mondjuk, hogy a «beszolgáltatott bünjellel» felszította be p. o. a tettes a betörésnél az ajtót, hanem mondjuk meg, hogy mivel: fejszével, vasruddal stb.

Személyek megnevezésénél ügyelni kell arra, hogy nincs-e neki valami megkülönböztető neve: német vidékeken a háznak, a melyben az illető él, vagy a hová házasodott, van valami megkülönböztető neve az ú. n. «Hausname» és néha ezt is vezetéknevül használja, p. o. Mayer Ferencnek hívják, de miután a ház előző

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

tulajdonosát Schusternek hívták, st a nép Schuster Ferencznek nevezi: a magyar ember a vezetéknev elő jelzöt tesz, pl. Kis Balint János, Nagy Fekete Péter, vagy egy betűt A. Nagy Bertalan, B. Nagy János stb., az oláh az apparól különbözteti meg magát p. o. Paul Nucz a lui Nikoláj, Pop Petru a lui Riczu stb., Vannak aztán gúnynevek: görbe, tolvaj, vak stb. a melyet szintén a név ele tesznek mint jelzöt. Az egyes egyének megkülönböztetésére szolgál tovább a házszám megjelölése, mert ugyanegy faluban több hasonnevű egyén lakik; végül nagyon czélszerű az életkor megjelölése is, mert megesik, hogy p. o. a háznak még nincs száma. Mindezeket a csendőr nyomozza ki, de bizonyára sokszor személyi ismereteinél fogva úgyis tudni fogja ezeket; azonban írja be e megjelöléseket pontosan a jelentésbe is: pl. «Kis Balint János, 35 éves cziráki (25 lsz.) lakosa». Gondoljon arra a csendőr, hogy a bíróságnál úgy idézik a tanut, a hogy ő megnevezte s mikor az idézést kiküldik a faluba, a nép együgyű, a kézbesítő meg nem mindig lelkiismeretes s nagyon gyakori, hogy hasonnevű egyének közül ép annak kézbesítik az iratot, a kinek nem kellene s ennek a következménye, hogy az illető hiába fárad be a bírósághoz, a tárgyalást pedig nem lehet megtartani és hiábavaló költség merül fel. A jelentésben megjelölt egyént azután mindig ugyanazzal a névvel jelölje; a legveszedelmesebb tévedésekre vezet, ha p. o. egyszer Bálint Jánosról, máskor Kis Bálint Jánosról beszél s nem tudni, hogy az ugyanaz-e? Ugyanigy a férjes nőknél, ha egyszer a férjzett nevén, máskor a leány nevén említi, mindig zavar támadhat.

Helynevek megjelölésénél a nép gyakran régi, divatját mult neveket használ, különösen az idegen anyanyelvűek. A csendőr használja a hivatalos magyar elnevezést, de írja oda zárójelbe a közhasználatu népies nevet. Ez azért kell, mert sok ember van, a ki a faluja hivatalos nevét nem tudja s a régi népies nevet használja s ilyenkor a bíróságnak a csendőri jelentés ad felvilágosítást. Tanyák, puszták, hegyi házak megjelölésénél végül tegyük oda, hogy mely községhez tartozik az illető lakott hely.

Végül még egyet: soha se írjuk, hogy «folyó év», «mult év» és «folyó hó» vagy «mult hó». A jelentést hónapok múlva is olvassuk a hírák és keresniök kell, hogy melyik az a hónap, a melyről a jelentés szól.

(Folyt. kov.)

A felbujtás kísérlete.

A Hans Gross-féle «Archiv»-ből magyarra átdolgozta *.

Az osztrák, a svájci, a dán és a francia büntető-törvény büntetni rendeli a felbujtás kísérletét. A német birodalmi büntető törvény a felbujtás kísérletének büntetését elvileg visszautasította mindaddig, míg a belga

kazánkovács Duchesne, Paris püspökének s a jezsuita rend belgaországi főnökének azt az írásbeli ajánlatot tette, hogy 60,000 frankért meggyilkolja Bismarckot.

A magyar büntető törvény a büntettekrol és vétségéről általában csak a *megkísérlett* vagy *megkísérlettel* büntett vagy vétség részeseként tekinti a felbujtot, azaz az egyszerű felbujtás kísérletet nem ismeri, azt közönséges büntettek és vétségek eseteiben nem bünteti. (Kivételesen: a Btk. 134., 149., 158., 171., 172., 222., 293., 295., 470., B. T. K. 1890. XXI. t.-cz. 6. §.; B. T. K. 453. §.)

Az alább leirt eseteken megvizsgálhatja az olvasó, hogy a megkísérlettel felbujtás büntetlensége megfelel-e a nemzetek jogi felfogásának? *

N. községben lakott Zóhrer Antal, ki mint bányamunkás 1867-ben nősült. A férj fukarsága miatt nem tetezett a feleségnek s így a házasság nem volt boldog. A házasságban született hét gyermek mind elhalt s 1876. évi május hó 4-én a házaspár közös egyetértéssel örökre elvált egymástól.

Már a válóper alkalmával állította Zóhrer Antal, hogy neje 1873-ban öt kétszer megakarta mérgezni. Az erre vonatkozólag bevezetett nyomozás során ugyan megállapították, hogy Zóhrer Antal kétszer lett oly ételek élvezete után rosszul, melyeket a felesége főzött s talált neki, de a mérgezési szándék nem volt megállapítható.

A válóper nem lett befejezve. Kevelés után Zóhrer Mária M. földbirtokossal — még annak beteg felesége életében — szerelmi viszonyt kezdett, M.-né halála után pedig egészen hozzáköltözött és 1896 deczember hó 11-én bekövetkezett haláláig vadházasságban élt vele. M. vagyonának felét szeretője, a másik felét pedig feleségétől maradt gyermekeire hagyta.

Mintán Zóhrer Mária az örökbagyó gazdóságát átvette, beleszeretett egy csendőerbe, ki az asszony által vezetett korcsmában gyakran megfordult. Ezen csendőrrrel hamarosan közbotrányt okozó belső viszonyba keveredett, minek következtében a csendőr áthelyeztetett.

A csendőr áthelyezése Zóhrer Máriaat igen fájdalmasan érintette, mert egyrészt megosztta már a vele való érintkezést, másrészt pedig szüksége volt egy férfin. ki az udósságba keveredett gazdaságra felügyeljen.

Kívánságainak teljesülését azonban Zóhrer Antallal még mindig fennálló törvényes házassága akadályozta s így azon elhatározás érlelődött meg benne, hogy férjét meggyilkoltatja.

Terveinek végrehajtására az igen szűkös anyagi viszonyok között élő Stampfer Ferencz 29 esztendő gyümölcskereskedőt szemelte ki. Zóhrer Mária — számítva a pénz hatására — levélben 50 forintot ígért neki, ha férjét elteszi láb alól. A levél egy csomag mellett feküdt, melyben Zóhrer Mária Stampfernek egy forgópiasztolyt és 25 darab töltényt is küldött. A levelet — úgy látszik — óvatosságból csak «Máriaával» írta alá.

Stampfer — egy szegény, de talpig becsületes ember — a csomagot és levelet azonnal elvitte a község-házára, hol azon gyanújának is adott kifejezést, hogy a csomag küldője s a levél írója nem lehet más, mint Zóhrer Mária, mert a levél Mária névvel volt aláírva és ő tudta, hogy Zóhrer Mária a csendőrhöz feleségül akar menni.

Zóhrer Mária első kihallgatása után a súlyos gyanu-

* Az esetek külföldön történtek.

Ha fáj a feje no télovázsek, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 peres alatt a legmakaosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítás.

okok folytán letartóztatott a tettét hosszas tagadás után a bizonyítékok súlya alatt beismerte.

Büntetés: hat évi fegyház; nálunk: semmi!

*

Egy N. Frigyes nevezetű kocsis mindég csak nagyuri bázaknál szolgált. Atyja csak egyszerű ács volt. A kinek nézete szerint csak a bárónál kezdődött az ember és ki halála előtt teljesen megzavarodott. Lebet, hogy az apának a nagyuri házak iránt való előszeretete átszállt a fiura is, ki családot alapítván, egy főrangú ház szolgálatába lépett, melynek bizalmát annyira bírta, hogy a még gyermekkorban levő fiatal herceget lovagolni tanította; Frigyes egyébként eszes, jó modoru, megnyerő külsejű, de kalandos regények barátja s maga is kalandos természetű volt. Igen érdeklődött a búr báboru iránt, melynek minden mozzanatát és az abban résztvevő összes vezető személyek nevét ismerte.

Eleinte jól viselte magát, de később rossz társaságba keveredett, iszakos lett, a női nemnek bódolt, családját elhanyagolta, kétes jellemű egyénnel barátkozott és így aránylag magas fizetésével nem tudott kijönni.

Az ítéllőépület szobájának egy szekrényében egy napou négy zálogcédulát s egy levelet találtak, melyben egy ismeretlen egyén Frigyes ellen az uraságon elkövetett lopások miatt vádat emel. Frigyes szimatot kapott, nejtől pénzt csikart ki s az angol követségbe fordult, hogy magát az angol badseregbe soroztassa. Terve azonban nem sikerült, mert még kellő időben letartóztatták.

A nyeregkamra átvizsgálásánál nyergekben, lószerszámokban, ostorokban, fegyverekben és cipőkben 627 korona értékű hiány mutatkozott. Ezenkívül Frigyes elsikkasztotta azon összegeket is, melyek neki a szállítóknak leendő kézbesítés végett átadottak s egy üzletembertől azon ígérettel, hogy állandó vevője marad, 172 koronát csalt ki.

Frigyes teljes beismerésben volt. Azt mesélte, hogy az elmúlt nyáron két előkelő, idegen férfi csatlakozott hozzá, kik az uraság, de különösen a fiatal herceg viszonyai felől behatóan érdeklődtek s egy alkalmat kértek, hogy azzal, ha egyszer Frigyesel kilovagol, a városon kívül találkozhassanak. Ha ezt ki tudja nekik eszközölni, örök időkre boldog ember lesz. Itt az egyik idegen gyanusan mosolygott, a másik pedig egy tört vett elő, megparancsolta Frigyesnek, hogy tegye rá két ujját s esküdjön meg, hogy ezen beszélgetésből soha semmit el nem fog arulni. Ezután eltűnt a két idegen, de elvitték az ő lelki nyugalma is.

Azzal védekezett, hogy ezen rejtélyes esemény benyomásait nem tudta elfelejteni. Nem volt képes nyugodtan gondolkodni, kénytelen volt társaságot keresni, hogy a tépelődésektől szabaduljon, inni kezdet, adóságokba keveredett s hogy kedvteléseit üzhesse — tolvajjá lett.

A fogházgondnokság jelenti egy napon, hogy Frigyesen elmebetegség jelenségei mutatkoznak. A vizsgálóbírónak egy kuszált, rejtélyes tartalma levelet küldött, melyben gazdájának háromszoros gyilkosság miatti elfogását kerte, nejenek megparancsolja, hogy utazzék azonnal Präteriába, hol az ő bázában 30,000 frank van befalazva, ezen összeggel szabadítsa őt meg Cayennből, hol még tíz évig — akár csak Dreyfusnak — sinlődnie kell. Albrecht őrnagy és Krüger elnök majd segítségére

lesznek, jelenleg ő mint kapitány Ladysmitb előtt barczol. Frigyes a vizálati fogságban úgy viselkedett, mint egy örült, megitta és megette a szobaürszék tartalmát.

Ezek folytán két szakértő által megvizsgálása rendeltetett el.

A vizálat kiderítette, hogy Frigyes egészen bnta módon játssa a bolondot s szellemi beszámítbatatlanságról szó sem lehet.

Frigyes csalásért, sikkasztásért és bütlén kezelésért két évi fegyházra ítéltetett.

*

Egy I. nevű, a rendőrség előtt jól ismert s csak kevés idővel ez előtt a fogházból szabadult subancz, néhány béttel a leirtak után egy leánynyal s egy csak néhány nap előtt az elmeagyógyintézetből szabadult munkással korcsmázgatott. Hazafelé menet négy korona kiesett a munkás szebéből, mit I. zsebetett. A munkás feljelentéssel élt, mire I. ujhól el lett fogva. Utközben a fogházépületbe I. az átkísérő titkos rendőrnek az alábbi mesét adta elő, melynek igaz voltát bangoztatta, bár a titkos rendőr őt a rágalmazás következményeire figyelmeztette.

Abban az időben, melyben Frigyes még bolondnak tetette magát, fogbelyiségét két más vizálati fogollyal osztotta. Az egyik I. volt, a másik pedig egy visszaeső, hirbedt betörő, ki gyilkosság, gyilkosság kísérlete és lopás miatt állott vád alatt.

A gyilkos, tagadása alapján szabadlábra való belyezését remélte s Frigyes szintén számított ezen fogolynak bamaros elbocsájtására. I. egy álmatlan éjszakán, bálótársai között halk suttogást észlelt s ballgatódzott. Frigyes, ki végtárgyalása elé nézett, urasága ellen bosszút forralt, bár az vele szemben nemelelkűen járt el s a gyilkost volt uraságának villájába való betörésre bujtatta fel. Leirta a villa falai között levő kincseket s azon nézetének adott kifejezést, hogy oly értékek mint ott, máshol az egész városban nem találhatók. Kiszabadulása után lopódzék a gyilkos egy háromszögű vassal a villába s feszítse ki azzal a villa ajtaját. Azután rejtse el magát addig, míg a villában mindenki alszik, vesse le azután cipőjét, mőnjen fel a lépcsőn, vágja át a telefon huzalokat s batoljon be a jobbra eső első szobába, melyben a komornyik lakik. Az ajtó mellett lőg egy forgópisztoly, azzal löjje le a szolgát, hogy az ne álljon útjában. Az azután következő szobában áll az írósztal, abban 10—12,000 korona van. A következő szobában áll egy drágakövekkel kirakott 70—80,000 korona értékű levélnehezék, egy sztalfiókban az urnó ékszerei, szóval egy fél óra alatt egy fél milliót lebetne keresni!

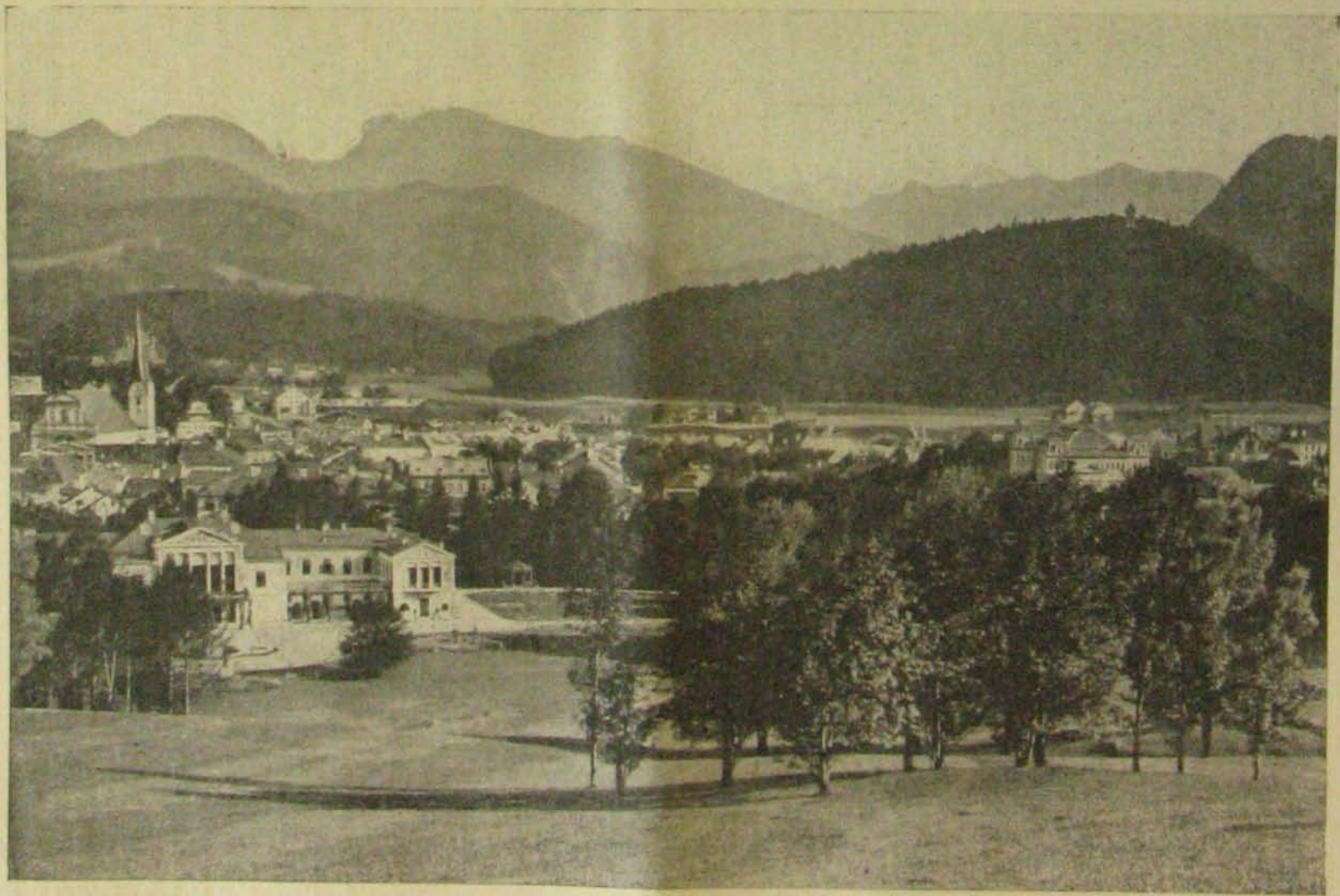
I. leleplezése a rendőrségnél eleinte kevés bitelre találtak, de midőn a villában tartott hivatalos belyszini szemle beigazolta, hogy a hely és a részletek leírása a valóságnak teljesen megfelel, a rablásra és gyilkosságra való felbujtást igen komolyan vették. A felbujtásnak eredménytelennek kellett maradnia, mert időközben a gyilkos sokévi fogházzal büntetett.

Frigyes felbujtás kísérleteért felelősségre vonva kijelentette, miszerint lebeteséges, hogy ő az I. által elmesélt kijelentéseket tette, de ő azokat nem mondotta komolyan. Kevéssel azután ismét elmezavart szimulált, de nemsokára jelentette a vizálatbírónak, hogy most

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 83-59.

BUTOR

Ischl, a király villájának parkjából nézve.

már szellemileg epnek éri magát. Beismerte, hogy a gyilkosnak a villában levő kincseket leírta, a lopásra és gyilkosságra való felbujtást azonban tagadta.

A felbujtottnak veszélyességére, lopásokra, valamint erőszakos cselekedetekre való hajlandóságára, Frigyes jellemére és arra is való tekintettel, hogy a helyről, tárgyakról és tartályokról adott leírása a valósággal teljesen egyezett, az ügyésszeg felbujtás kísérleteért vádat emelt.

A főtárgyalásnál Frigyes ismét azzal védekezett, hogy csak trefált.

A gyilkos vallomásaiban elismeri, hogy Frigyes a rablóról és gyilkosságról teljes komolysággal beszélt és I. vallomását azzal egészíti ki, hogy Frigyes neki még azt is mondotta, hogy: „még az idő alatt bajted végre, míg én bezárva vagyok!”

Az esküdtek igazmondása alapján Frigyes felbujtás kísérleteért öt évi fegyházra ítéltetett! — Nálunk büntetlen maradt volna.

Természettudományi ismeretek hajdan.

A tudományok terén elért vívmányok eredetének buvárlása nagyon érdekes. Esetlegesen fölfedezés vagy szerencsés sejtélem gyakran egész néptörzsek közjavává tette azt, mit az előrehaladó tudomány csak később ölelt fel. Mint csendes, de mégis föltartóztathatatlannul növekvő ár olvasztja magába a tudomány az ismeretes tüneményeket, elválasztja, tisztázza s közérvényű törvények alá hozza azokat; biztos alapokra támaszkodva új tényeket hódít meg, azokat a gondolkodás egysége alá rendeli, míg más tények a meglevő ismereteknél fogva megsejtethetetlenek lévén, összefüggéstelenül, mint szigetek magaslanak ki a mesze elterülő siktengerből.

Hogy a delejes rúd a vasat magához vonzza, hogy egyik végével észak, a másikkal dél felé fordul, ha középpontjánál fogva egy nyújtó pontra szabadon felfüggesztik vagy a víz felszínén úszik: ezt már a legrégebbi népek, a kínaiak, egyiptomiak is tudták.

Egyiptom őskorából fenmaradt különböző ereklyék között már régóta ismeretesek valának a misztikus szemek, a hitnek szent tárgyai, a mindent látó és halló istenségnek jelképei. Ezeket úgy látszik, s az egyiptomi papi osztály készítette, s az ily — talizmánokba bevészt szemek, csodálatosan és titokteljesen, bármerre fordíták is, folyvást keletre fordultak, a hívó vallásos embert a paradicsom tájára utalva. A minnek akkor a nagy tömeget gyanus bámulattal kellett eltölteni: ma ennek oka tisztán áll előttünk. E talizmánokat vastartalmú anyagból készítették s delejes sarkiasági hatásuk volt.

Szabadon mozgó helyzetben felfüggesztve, a földdelejeség befolyása következtében sarkaikat észak és dél felé fordíták s a szem azon oldalra volt alkalmazva, a mely ilyenkor keletnek esett. A régi egyiptomiak eme váratlan ismeretéről s annak különös felhasználásáról még csak sejtelmük sem leane, ha néhány megőrzött példány delejességét egész napjainkig meg nem tartotta volna. Tizenhárom vastartalmú anyagból készült szem közül ötnek még delejes sarkiasága volt. Selyemszála felfüggesztve, mint ez egy egyiptomi emléken is látható, a misztikus szem északra fordul különböző elhajlással.

A delejes vonal iránya batározott és biztos, egyenközű az oldalakkal; míg kettőnek iránya nem állandó s kétséges, föl lehetett ismerői, hogy a közszerűl ezeket a próbánál hasznavehetetleneknek találta s épen azért befejezetlenül hagyta, mert hiányzott az áttört gyűrű. Tehát a régi egyiptomiak ismerték a delej sajátos irányerejét; de arra nem rendelkezünk adatokkal, vajjon delejtűnek használták-e.

Fontosabbak reánk nézve a kínaiak ismeretei: nemcsak azért, mert korán használták a delejtűt tájékozól Tatárország mérhetlen síkjain és hajózás közben, hanem azért is, mert itt minden adat pontosan meghatározott kelethez fűződik. A roppant ázsiai félföld, Tatárország fősíkjá, — mely 79-től 116 hosszúsági és 36-tól lefelé a 12 szélességi fokig nyúlik, tehát az Altai-hegységtől a Küenlün-ig s több ezer mérföld hosszan a kínai faltól az Aral-tóig — a világ legnagyobb sivatagjait foglalja magában. Ezek részint sópuszták, részint mérhetlen pázsitsíkságok, néhol magas, virágzó füvekkel borítva. Ha — mondja Humboldt — az ember az alacsony tatár szekéren a pázsit-síkságok úttalan részein halad, csak fölegyenesséve tájékozhatja magát, s látja ez erdőszzerűleg tömött növényeket a kerek előtt meghajolni. E mérhetlen sivatagokon tájékozól már réges-régen használták az iránytűvezérlő erejét s az első biztos adat Krisztus el. 110-re vezet vissza. Ez esztendőben ugyanis — írja e csodálatos nép egyik történetírója Szemathesian „Szukijában vagy történelmi emlékirataiban, ki azon korban élt, midőn Mithridates a baktriai birodalmat elpusztította, tehát mintegy 180 évvel Kr. előtt — Tshingvang császár Tonkin és Kochinchina követeinek, hogy a hazájukba visszavezető utat el ne téveszessék, öt delejes kocsit ajánlkozott, melyeken egy tollas emberi alak mozgó karjával mindig délnek mutatott. Martin jezsuita missionarius szintén hasonló értelemben tudósít minket. Később még egy második, az utat mérő alakot is alkalmaztak, a mely felváltva vagy egy dobra vagy egy harangra ütött, a szerint mint a szekér egy vagy két chinai mérföldet haladt át.

Krisztus születése után 121-ből Hintchin híres szótárában az iránytű delejességének módját írja le; már azt is tudták, hogy a delejes erőt a meleg csökkenti. Krisztus után a harmadik században — tehát legalább 700 esztendővel a hajóiránytűnek Európában használatba jötté előtt — már kínai hajók szeltek keresztül-kasul az Indiai-oczeánt, a delejtű által délfelé vezetve s az 1297-ben Timur kán uralkodása alatt szerkesztett „Thinla fungthouki”-ban a hajózásnak minden útja és iránya föl van jegyezve az iránytű szerint.

Humboldt kimutatta azt is, hogy — Keout-soungbi „Penthsaayon”-ja, egy orvosi természetrajzi munka szerint, mely a Saong-dynastia alatt 1111 és 1117 közt, tehát 150 éves Marco Polo és Roger Baco, 400 évvel

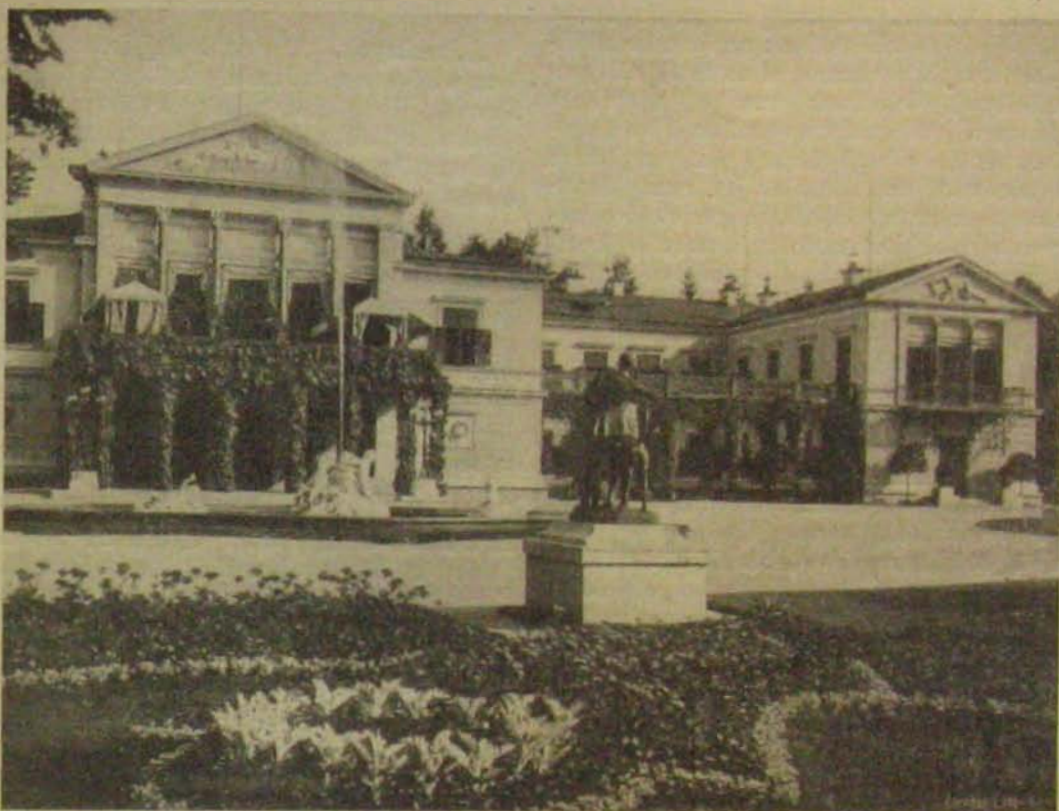
ÉLELMI-SZEREKET

legfutányosabban szállít...

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZENA-TÉR 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

A király villája Ischtben.

Kolumbus előtt iratott — a khinaiak azt tapasztalták, miszerint az iránytű nem egyenesen délre mutat s kissé délkeletre hajlik el. E szerint a khinaiak a delejtű elhajlását jóval korábban ismerték mint mi, mert nálunk állítólag Kolumbus észlelte azt először 1492-ben. A tűt vagy egy vékony nádaszálban hagyták úszni a vizen, vagy pedig viaszcsomócska segítségével finom selyemszára akaszták. Az első használati módnak neve, a minél minden dörzsölés elkerülhető és a szabad mozgás helyreállítható: «vizi iránytű» s a régi indus pilóták vagy hajókalauzok delejea halára emlékeztet. Hogy a tű iránya mindig a déli sarkra vonatkozott, annak az az oka, mert a khinaiak útjai kiválóan dél felé irányultak.

Kétséget nem szenved, hogy a nyugotiak nem ismerték hajdan az iránytűt; mindazáltal csak megközelítőleg határozható meg a korszak, melyben használata megkezdett. Van egy gúny-dal Guyot de Provins provençei troubadortól, a XII. század végéről vagy a XIII. század elejéről, melyben a delejtűről «Mariniera» név alatt tétetik említés. Használati módja azonban nagyon különbözött a maitól: a tű nem volt sarkirányu mozgásban felfüggesztve, hanem vízben úszó könnyű parafára vagy szalmára fektetve. Vitry Jakab, ki csak kevés idővel élt Guyot után és sok ideig tartózkodott Palesztinában, azt állítja, hogy e szerkezet keleti Ázsiából származott, hol különösen a khinaiak régidőtől fogva alkalmazták. Akárhányszor értekeztek a delejtűről s kiemelik ama jellemzetes sajátosságát, hogy hegyét a sark felé irányozza, de egy sem érinti a tulajdonképeni iránytűt. Csak a XV. század közepére helyezhető tehát a delejtű felfüggesztésének eszméje és az eszme talán amaz amalfi-i polgár, Gioja Flavio-nak köszönhető, kinek hi-

básan magának az iránytű irányzati tehetségének fölfedezését tulajdonítják.

Az elmondottakból tebat kitűnik, hogy az iránytűt, Ázsia lakói korábban ismerték, mint az európaiak; de korábban ismerték nálunknál Afrika északi népei is. Az arabok a delejtűt még lakaikban is használták, ennek segedelmével ismerve föl azon világtájat, a mely felé imádkozás közben fordulniok kellett. Az eredmény azt mutatja, hogy az iránytű feltalálásának érdeme a khinaiaké, tőlük tanulták az arabok s valószínűleg az európaiak csak ezektől kezdtek ismerni, de az ő érdemük a javítás és tökéletesítés.

Szintén a khinaiak évezredek óta föl szoktak jegyezni minden rendkívüliséget józan búséggel, aprólékos pontos-sággal; s ma már — a zárkózottsága miatt sokáig hozzáférhetetlen és így el is hanyagolt khinai irodalom gondos buvárlása által, azon időből is képes a tudomány adatokat felmutatni, melyekről a görögök és rómaiak csak csekély és kétes észleleteket hagytak fent.

Az első üstökös, melynek pályáját kizárólag európai észleletek után ismerjük, a Halley-fele 1456-ból. De még akkor mennyi babonás nézetfól volt tele az emberek feje. Feltűnésekor a törökök II. Mohamed alatt újabb háborúval fenyegették a keresztény világot s közelebb-ről pedig édes hazánkat és midőn az üstökös június havában megjelent, bizonyosnak tartották a harcz szerencsétlen kimenetelet. Calvisius e korban élt kronikás beszéli, hogy Kallixt pápa az isten haragjának megengesztelésére több napig tartó könyörgéseket rendelt, a városokban délben a harangokat meghuzatta, hogy mindenkit emlékeztessenek imádkozásra a török zsarnokság ellen. A zavar és rémület általános volt, mert hát ott az üstökös, mint isten haragjának hírnöke. Egyszer

azonban csak jön a bir, hogy a török meg van verve, vesztesége kiszámíthatatlan. Ez nagyon megingatta a közönség üstökösbitét. A találgatások napirendre kerültek. Cromeros ketté vágja a csomót, s az üstököst egyenesen a keresztények örömének mondja, a törökök veresége s Mohamed gyalázatos megfntása következtében. Mások az üstökös régi birnevének megőrzése mellett törtek lándzsát, mert bát az jót nem jelenthetett. Megjelenését nem a törökök megveretésére magyarázták, hanem nem sokkal azután bekövetkezett balálára a nagy Hunyady Jánosnak, a győzelmet aratott hős vezérnek, kiben a kereszténységnek hatalmas véd-bástyája omlott össze. Ezenkívül ki sem akartak fogyni a rémhírekből: Olaszországot ébség, földrengés és viharok pusztítják; Rómában véreső hullott; Ankonában egy rendkívül nagy fejű gyermek 12 foggal jött a világra stb.

A kínai forrásokból azt tanuljuk, hogy az ország legrégebbi évkönyvei pontos csillagászati feljegyzéseket tartalmaznak az üstökösök sorrendjére nézve. Időszámításunk előtt 613 esztendővel kezdődik a tart két szakaszban Krisztus után 1644-ig. E kínai észleletek alapján nyolcz üstökösöt lebetett kiszámítani s ezek a legrégebbek, melyeknek pályáját ösmérjük, ugyanis a 240, 539, 565, 568, 574, 837, 1337 és 1385-dikeket. A 837-diki üstökösnek, a mely Du Séjour szerint majdnem 500,000 mérföldre esett a földtől és «jámbo» Lajos francia királyt annyira megrémítette, hogy a fenyegető veszélyt zárdák alapítása által bitte elkerülhetni, a kbinai csillagászok tudományosan kísérték pályáját, melynek 60 fok hosszú csóvája majd egyszerűnek, majd megosztottnak látszott. Ők már ekkor ismerték azt a törvényt, melyet Európában csak a XVI. században tanítottak Fracastoro és Appianus, hogy a naptól keletre az üstökösnek csóvája mindig keletre, ellenben az attól nyugotra föltettedé nyugotra irányul. A chinai megfigyelésekből Langier az elemek teljes hasonlósága alapján, a Halley-féle üstökösnek egy hetedik, 1378-diki megjelenését számította ki.

KÉPEINKHEZ.

Ischli képek.

Ischl regényes fekvésű város Felső-Ausztriában, 494 méternyi magasságban a tenger színe felett, a Traun és Ischl folyók egyes szakadása által képzett félszigeten, Salzkammergut középpontjában, magas, regényes mészalpoktól környezett völgyben fekszik. Már közel egy század óta, évenként több ezer fürdővendég által látogatott nevezetes fürdőhely, a jobbmóduak kedvenc nyaralóbelye s 1856 óta a császári és királyi család nyári tartózkodó helye is. Épületei közül, a számos díszes villák, a gyönyörű frescófestményekkel díszített rom. kath. templom és néhány középület mellett, különösen említésre méltó, a jelen számunkban közölt képek egyikén bemutatott fejedelmi berendezésű császári nyaraló, nagy kiterjedésű pompás parkjával. Csendes, nyugalmas hely ez, éppen alkalmas arra, hogy agguralkodónknak, gondterhes munkája után nyugalmat biztosítson és üdülést nyújtson.

HIREK.

Adományok. A csendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: Csenedörkerület Brassó: eladott büntetőtörvénykönyvekért 1000, Székesfehérvár: büntetőtörvénykönyvekért 304, adományok fejében 21; csendőrszárny Budapest: Sztatki Pál járásörmester 5, Kolozsváry István örmester 5; örsök: Kiepest 21, Maglód 3, Gyömrő 10, Üllő 2, Monor 8. Pilis 5, Nyáregyháza 5, Irea 8, Nagykáta 11, Kóka 9, Tápó-szentmárton 6.40, Pomáz 10, Pilisvörösvár 27.25, Békásmegyér 4.30, Tabitótfalu 4, Pestbidegkut 1, Szentendre 2.50, Bia 5.70, Budafok 2.10, Nagytétény 2.50 Budakeszi 4, Zeámbék 3.50, Budaörs 6, Ráczkeve 4, Kiskunlaczháza 1, Erzsébetfalva 5.20, Tököl 7, Csepel 1.60, és Dunaharaszti 1, összesen: 191.05; csendőrpótszárny Pozaony: járásörmesterek: Pachmayer Róbert 1, Mészáros Márton 2 korona; Flórián János 2, Földvári Károly 2, Steffkó Ferencz 1, Gálik Tamás 1, Filtacb István 2, Tomek Gyula 2, Farkas József 2; örmester: Berkes József 1; cz. örmesterek: Komora Péter 1, Takács László I. —.40, Czomoró Frigyes 1, Csölle Péter 2, Füstös Ferencz 1; örsvezető: Kertész János 2; cz. örsvezetők: Kocsis János —.50, Illing Béla —.50; cs. cz. örsvezetők: Garai Pál 1, Lebner Máttyás 1; próba csendőrök: Tupy Gyula 1, Stasser Mihály 1, Poachner Lajos —.40 és Follin János —.60, összesen: 29.40; csendőr tisztikülönítmény Gödöllő: 87.10: Halász örsvezető Aninoszáról 1, Mészáros Sándor cz. örmester, Törzsök Lajos, Biró Márton cs. cz. örsvezetők, Pécskán Athanász és Szabó Sándor II. csendőrök a csanádpalotai örsről, az ottani vadásztársulat által vadorzók feljelentéseért nekik felajánlott és a honvédelmi minster által elfogadni engedélyezett összeg fejében, egyenként 8—8, összesen 40; Palsovics János járásörmester Nezeider 5.50, Biró Márton cs. cz. örsvezető és Sebestyén Izidor csendőr 1—1, Csibi Tamás járásörmester Gyergyóbékás 2; Csenedőrszárny Alsódomuk 5 korona. Az eddigi gyűjtés 11701 korona 61 fillért eredményezett.

Gyászhir. Fischer Jakab, V. számú csendörkerületbeli törzsörmester október 17-én Bécsben, egy orvosi műtét után fellépett bashartyagyuladás következtében, 48 éves korában meghalt. Hült teteme Bécsben helyeztetett örök nyugalomra. Nyugodjék békében.

Halálos végtű játék. Mihály László kalotaszentkirályi örsbeli, Magyarigenbe vezényelt csendőr, október 13-án este fél nyolcz óraker, helyi szolgálatteljesítés alkalmával a Magyarigenbe összpontosított legénység részére biztosított ideiglenes szállásra betért s ott egy kevés beszélgetés után Boldog József csendőr, egy töltetlen fegyverrel, a Mihály csendőr vezényazavára fegyverfogásokat csinált. Boldog csendőr fegyverfogásai után, Mihály csendőr Hcsfelán János csendőrt arra kérte, hogy sütyölje el a magyar szólót s ő majd annak az ütemére fog fegyverfogásokat csinálni, a mit ő még a csapatnál tanult. Hcsfelán csendőr bajtársainak élénk figyelmében Mihály csendőr kérelmének eleget téendő, sütyülni kezdte a magyar szólót, miközben Mihály csendőr, Boldog csendőr által a saját töltött fegyvere mellé letett töltetlen fegyver helyett, tévedésből a saját töltött fegyverét vette kézbe s azzal a Hcsfelán csendőr által sütyült szóló, ütemére csinált fegyverfogásokat s eközben maga is sütyölve a fegyvert kész helyzetbe vette, ismételte s a záró dugattyu előre lökése alkalmával

Kérjen egy példányt

ezimű könyvet ingyen

«MŰIPARI CZIKKEK ELLENŐRE»

Lőrincz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

— a midőn nyilván a billentyűt is meghuzta — a töltetlennek vélt, de tényleg töltött fegyver eldördült s a lövedék a Mibály csendőrtől négy lépés távolságra állott László János csendőr mellén keresztül hatolva, annak rögtöni balálát okozta. Mihály csendőr bajtársa véletlen agyonlövése után öngyilkossá akart lenni, de bajtársai abban megakadályozták. Az éretlen gyerkőczöknek való játék egy embernek ifju életével, a másiknak pedig lelki nyugalomával igazán drágán lett megfizetve s e szomorú esemény méltán gondolkodóba ejtethet minden csendőrt, hogy szabad-e a fegyverrel játszani?

Gyilkosság. Soptyerján György meződombi lakos szeptember 30-án éjjel Meződomb határában, a községi ut árkában, összezuzott fejével halva találtatott. Az uzdiszentpéteri őrs az esetről tudomást nyerve, a nyomozást Fukez Kálmán őrmester őrsparancsnok bevezette és Jakabos Pál cz. őrsvezető Jakab Gyula és Somodi Pál csendőrökkel folytatott öt napi nyomozás után megállapította, hogy Soptyerján gyilkosság áldozata lett, kit Miron Juon, Miron Gligor és Odenya Péter meződombi — a járőr által elfogott és a bűnjelekkel együtt a kolozsvári kir. ügyészségnek átadott — subanczok, előzetes megállapodás után gyilkoltak meg.

Harc az orrvadászokkal. Vida Lajos I. és Fisi Gyula berzencei őrsbeli csendőrökből állott járőr, október 19-én éjjel 1/21—1 óra között a berzencei határban a községi erdőbe vezetőt ut mentén levő akáczásban egymástól 25 lépés távolságra leszállást foglaltak. Mintegy fél órai várakozás után Fisi csendőr a hold fénye mellett egy ember közeledését vette észre, kinek nyakában, fegyvere mellett egy őz és két nyul lógott s azt mintegy 26 lépésre bevárva, a törvény nevében megállásra hívta fel. Az ekkor még ismeretlen egyén azonban a csendőr felhívására visszafordulva s a szákmányolt vadakat magától eldobva, futásnak eredt. Fisi csendőr a menekülőt üldözőbe véve s midőn azt 20—25 lépésre megközelítette, az hirtelen megfordult és fegyverét a csendőrre fogta, Fisi csendőr ezt a holdvilágnál észrevéve, hasra vágódott s a vadászó lövedéke a csendőr feje fölött elsüvitve egy akáczfába furódott. A lövést Fisi csendőr fekvő helyzetéből viszonzta, de mert annak eredményét nem ismerte s mert a vadászó csecsövű fegyverét ismét tölteni akarta, az újabb támadást megelőzendő, most már térdelő helyzetből a vadászóra még egy lövést tett, mire az összeesett s egy pár perc elteltével megbalt. Az agyonlőtt egyénben a járőr Loncsár Ferencz hírbedt vadászó és rovott előéletű berzencei lakost ismerte fel.

Simánezki Lukács cz. őrmester és Ribár Flórián cz. őrsvezetőből állott óturai őrsbeli járőr, október 16-án délelőtt 10 órakor a Javorina nevű erdőben egy 10—12 főnyi orrvadászra bukkant. Az orrvadászok a járőrt megpillantva — Cbovanecz István morvamogyoródi lakos kivételével — elmenekültek. Cbovanecz a járőrt bevárva az őrmester fegyverét megragadta és azt annak kezéből kicsavarni akarta. Simánezki őrmester szuroynyos fegyverét egy erős rántással szabaddá tette s azzal támadóját mellen szúrva halálosan megsebesítette. A járőr tagjai mindkét esetben sértetlenek maradtak.

KÜLÖNFÉLÉK.

A jövő városa. Tizenöt évi tanulmányozás, fáradságos munka után Edgar Cbamblers mérnök, neves feltaláló elkészítette és tökéletesítette a terveket, melyek-

nek alapján meg fog szünni minden kényelmetlenség, mely szinte türhetetlenné teszi a mostani városi életet.

Cbambler álmvárosában nem lesz örökös zaj, füst, por, nem lesznek utezatisztogatók, sőt nem lesznek utcák sem. A feltaláló már annyira tökéletesítette tervét, hogy nemsokára megalakítja a részvénytársaságot, mely megkezdi a város építését.

Chambler legutóbb egy kis könyvben ismerteti az érdekes tervet, melyet számos kép tarkít. Ezek szerint a házak nem fognak eszentül felfelé törekedni a jelenlegi felbökarczoló mintájára; az épületet leginkább egy oldalára fektetett felbökarczolóhoz lehetne basonlítani, a mely megszakítás nélkül, hosszú csavargós vonalban nyúlik el. Ennek az építménynek a földszintjén lennének a lakóbelyiségek, pinczéjében a villamos, zajtalan közlekedési vonatok, a mostani földalattiak mintájára, tetőzeten pedig a kocsik- és sétautak buzódnának végig.

Könyvének egyik fejezetében így ismerteti tervét a szerző:

„Az új város valamely jelenlegi község földalatti, vagy közönséges villamos vasuti végállomásánál fog kezdődni, de mégis annyira távol, hogy a telek olcsó legyen; az építkezés hosszú vonalban, más városok irányában indul meg, hogy a magas lakbért fizető közönség figyelmét magára vonja. A városi publikum ebben a házban lakva, (mert a házak összefüggő egészet alkotnak) megtalálhatja annak minden előnyét, a nélkül, hogy a város kényelmét nélkülözni kellene. Kertészkedhetik, állatokat tarthat, a nélkül, hogy városi munkájával kénytelen lenne felhagyni.”

Az álmváros házai tűznek, víznek, vibarnak ellentálló csementből fognak épülni Edison tervei szerint, ki erre vonatkozó találmányát Cbamblernek felajánlotta. A villamosvasuti forgalmat egysínű vonatok bonyolítják majd le. A tetőkön végigfutó gyalogos utakat üvegfalak veszik körül, mely sétatányokon gummikerekű járművek is közlekedhetnek s ezt a helyiséget télen fűteni lehet. A belső berendezés, a közös konyha, fűtő, hűtő, világító készülékek a lehető legtökéletesebb s főlegessé teszik a drága cselédséget.

A feltaláló szerint egy mérföld hosszúságú ilyen épület, mindennel felszerelve nem fog többé kerülni 800,000 dollárnál s egy évi fentartása 70,000 dollárba kerül. Ennek alapján ki lehet számítani, hogy egy lakosztály évi bére 23 dollár lesz.

Cbambler álmvárosa olyan tökéletes, olyan ideális, olyan mesészerű, hogy valóban csak a képzelet szüleményének lehet azt tartani mindaddig, míg az első néhány mérföldnyi hosszúságú utca fel nem épül belőle.

A kerekes korcsolyáról. A mostanában nálunk oly nagy elterjedésre jutott kerekes-korcsolyát a legbritelebb följegyzés szerint 1820 körül egy Petitbled nevű francia gépész találta föl. Az első időben az angolok és a francziák igen megkedvelték, de azután elfelejtették, míg egy művészeti esemény ismét föl nem támasztotta és újra népszerűvé nem tette. Meyerbeernek ugyanis a „Próféta” című opera korcsolya-jelenetében szükség volt kerekes-korcsolyára, mert különben az operában előforduló ballet a színpadon nem tudta volna bemutatni a korcsolyázást. Meyerbeer eszméje nagyon tetszett és Párisban nemsokára külön erre a célra épített csarnokokban jégnélküli korcsolyapályák nyíltak meg, a melyeket igen sokan látogattak. Ez 1849 körül volt. Azután ismét feledésbe ment a kerekes-korcsolya, míg most ismét bódítani kezd.

Szerkesztői tizenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kérésiratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétesseék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

48. 1. Kérdés: Hogyan értelmezendő az illetékszabályzat 47. §. 2. b) pontjába beszúrt „össztávolság”? Válasz: A kiindulási állomástól a rendeltetési helyig megteremtendő út távolsága kilométerekben, tekintet nélkül arra, hogy az út előfogattal, vasuttal, gőzhajóval vagy mind a három, avagy esetleg csak két szállítóeszköz igénybevételével tétetik meg. Ha tehát az össztávolság két előfogati és nyolcz vasuti kilométer, akkor a hét kilométernyi út előfogaton tehető meg. A 2. b) pontnak az a rendelkezése, mely szerint előfogati igénybe vehető: „ott, a hol vasuti vagy gőzhajó összeköttetés nincsen”, nem vonatkozik a később említett távolságokra, hanem csak az előfogati igényre, miből önként következik, hogy az előfogatot csak az 1—8. pontokban előírt esetekben szabad igénybe venni, megjegyezvén, hogy minden egyes pont más és más esetre vonatkozik. A leszerelt csendőr pl. akkor is igénybe veheti az előfogatot, ha a távolság csak klm.; a szemlére induló járásörmester 7 és fél klmre; a csendőr összpontosításkor 15 klmre, tehát egyik pont rendelkezése a másik pontban foglaltakra alkalmazást nem nyerhet. 2. Az ill. szab. 104. § ában foglalt „más személyek” alatta bírósághoz tanuként, büntetésük kiállása végett stb. elővezetendő egyének értendőek. Ha az elővezetés 24 órát vett igénybe, akkor a szabályszerű vezénylési pótdíj számítható fel 3. A rabkiszármított illeték (III. szab.

105. §.) a karhatalmi költségektől (104. §.) élesen megkülönböztetendő. Ha a csendőr pl. 48 óra külszolgálat alatt 24 óra rabkiszármított szolgálatot teljesített, (az önbuzgalomból előfogott egyén átadása 24 órát vett igénybe), akkor pl. az őrsvezetőnek illetéke: 1.40 + 1 kor. összesen 2.40 vezénylési pótdíj, mely külön-külön számolandó el. 4. Ha a fogoly — vasut vagy gőzhajó összeköttetés hiányában — 15 klm.-nél nagyobb távolságra kísérendő, előfogati még akkor is illetékes, ha a fogoly nem is menetképtelen, mert ily távolságnál nem a fogolynak, hanem az azt kísérő csendőrnek van igénye az előfogatra; ha azonban a fogoly menetképtelenségét nyilatkoztatja, akkor az előfogati a legkisebb távolságra is igénybe vehető.

L. J. B. Nősnélési engedélyt mindaddig nem kaphat, a míg nősek létszámában fogyaték nem áll be. Kérdezett kerületnél a nők létszám teljes. Áthelyezési kérelmét szolgálati uton eladhatja, kérdés azonban, vajjon az eredménynyel jár-e? Nagyon sokan úgy vélekednek, mint Ön, de még úgyszólván valamennyi megbánja. Járjon el óvatosan, nehogy azután később Ön is megbánja azt, a mit elb. markodott. Türelem rózsát terem.

P. F. ez. őrsv. Ujarad. Szolgálati ügy.

K. P. ez. őrsv. Zákány. Nem értjük tisztán kérdésót. Ha a vármegyei szabályrendelet hatósági engedélyhez köti a Flóbert- és pisztolytartást, akkor a vadászejegye és fegyveradó igazolvány alapján azokat senki sem tarthatja, hanem külön hatósági engedélyt kell kérnie. Tudunkkal azonban ilyen rendelet nem létezik, mert a Flóbert és pisztoly rendszerint csak czellővészetre használtatik s mint ilyenek a fegyveradóról szóló 1883: XXIII. tcz. 5. §. d) pontja értelmében fegyveradómentesek.

4444. Magától értetődik, hogy kiirhatják, hiszen arra a célra van rendszeresítve.

B. Szolgálati ügy, a melyről nem nyilatkozhatunk. Ha úgy van, a hogy írta, akkor nagyon rövid idő alatt nyer elintézését az ügy.

M. Kérdésontölték. 1., 2. Ki van zárva. 3. Az talán sikerül. 4. Vonatkozó kérvény — mellékletek nélkül — a honvédelmi miniszteriumhoz terjesztendő elő.

Cs. Cs. őrmester. Sorsjegye nem nyert.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejtájs, hűlés, idegbaj, mindennemű csontbántalmak ellen kltűnő hatásának bizonyult szer

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatású van. Valódi csak nálam kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer. Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Curlal döntvények.

Az 1848: XVIII. toz. 30. §-ának 1. pontjában meghatározott bejelentési kötelezettség a nem politikai tartalmu időszaiki lapokra is kiterjed; ennél fogva a bejelentési kötelezettségnek nem politikai tartalmu időszaiki lapra vonatkozóan történt elmulasztása is az 1848: XVIII. toz. 31. §-a szerint büntetendő sajtórendőri vétség tényálladékát megállapítja. (Határozat a jogegység érdekében.)
(Curia 1910 febr. 1. 729/910. sz. n. I. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1. évi október hó 25-én, Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1910 november hó 1-ével legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

1910. évi november hó 1-ével:

alezredekékké:

a következő őrnagyokat:
felsőbányai Bányay Albertet az I.,
Szatbmáry Józsefet a II. és
lorántházi és zágorhidai Loránth Dénest a VIII. sz. esendőrkerület parancsnokhelyettesét;

őrnagyokká:

a következő másodtörzsiszti teendőkkel megbízott századosokat:

Bariss Árpádot az V. és
Pfeiffer Károlyt az I. sz. esendőrkerület állományában másodtörzsiszatekké való kinevezés mellett;

századosokká:

a következő főhadnagyokat:

Barsy Gusztávot és
Szentmihályi Lajost, mindkettőt a III. sz. esendőrkerület állományában;

főhadnaggyá:

Barényi Ferencz II. sz. esendőrkerületbeli hadnagyot;

hadnaggyokká:

a következő zászlósokat:

Nagy Lajost az I. és
Huszár Ágostont az V. sz. esendőrkerület állományában;

hadnagy-számvivővé:

Fodor Emil I. esendőrkerületbeli számvivő-tiszt-helyettes.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 13-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával kitűnő szolgálataik elismeréséül:

besenyei László Albert ezredesnek, a m. kir. VII. sz. esendőrkerület parancsnokának a 3. osztályu vaskoronarondet díjmentesen és

verebélyi Maró György alezredesnek, a m. kir. III. számú esendőrkerület parancsnokának a Ferencz József-rend lovagkeresztjét legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy

Sohill Ferencz, m. kir. V. sz. esendőrkerületbeli főhadnagynak a legfelsőbb megelégedése kifejezése tudttal adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Matékovits Lajos, m. kir. VIII. számú esendőrkerületbeli alezredesnek a sajtó kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint erokkunt, mindannemű népfelkelési szolgálatra is nem alkalmasnak az állandó nyugállományba való helyezését legkegyelmesebben elrendelni és neki ez alkalomból az ezredesi ezimtet és jelleget díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Az állandó nyugállományba helyezés napja: 1910. évi november 1-je.

Választott lakhely: Keszthely.

Áthelyeztettek:

1910. évi november hó 1-ével:

Marsalek János, I. számú esendőrkerületbeli hadnagy beszerzője, — és

Lázár István, ugyanazon esendőrkerületbeli hadnagy, topánfalvi;

Kálmán János, I. számú esendőrkerületbeli főhadnagy szamosújvári- és

Oláh Ferencz, ugyanazon esendőrkerületbeli hadnagy dési szakaszparancsnokok: közösen.

Letső János, IV. számú esendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő, ezen kerület pótszárnyától a VI. számú esendőrkerülethez Székesfehérvárra a számvivőváag vezetőjeül;

Balogh Emil, I. számú esendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő, ezen kerület pótszárnyától a IV. számú esendőrkerület pótszárnyához: Kassára;

Fodor Emil, III. számú esendőrkerületbeli számvivő-tiszt-helyettes, az I. számú esendőrkerület pótszárnyához: Kolozsvárra.

Oldratilag megdicsőrtettek:

a magyar kir. honvédelmi miniszter úr által:
László János, m. kir. IV. számú esendőrkerületbeli

Villamos és gőzerőre hajtandó gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, ezimhatom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

járásörmester, egy rablógylkossági és egy lólopási eset tettesének kiderítéséért és elfogásáért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Csiki Antal. I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenység és példás magaviseleteért.

K. Varga József. I. számú csendőrkerületbeli cz. őrmester 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenység, alárendeltjeinek helyes vezetése és példás magatartásáért.

Előléptettek:

1910. évi október hó 1-ével:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Gröszli Gyula őrsvezető cz. őrmesterré; továbbá Thoma Márton és Sebestyén Gábor cz. őrsvezetők őrsvezetőkké; végül

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

1910 október 16-ával:

Király József, Vilics Csedomir, Nagy József és a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában ugyanazon nappal:

Riklik Sándor csendőrök, cs. cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályú katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Illés őrmester, 1910 október 1-én.

A legénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Bécsi Imre cs. cz. őrsvezető, 1910 október 4-én, Pá-

lity János és Boldizsár Mihály cz. őrmester, Szöcs József és Keczity Vazul őrsvezetők, Benedek György, Görög János, Schön Henrik, Roosz Gusztáv, Ilea Simon és Wolf Péter cs. cz. őrsvezetők, 1910 október 5-én, Székely Dénes őrsvezető, Jenei József, Simon Péter és Papp József III. cs. cz. őrsvezetők, 1910 okt. 6-án, Kovács János I. cz. őrmester, Rónai János őrsvezető, 1910 okt. 7-én; továbbá

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Ottó Sándor cz. őrmester, 1910 szeptember 20-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Sipos Imre, Aranyi Ferencz, Antali István, János Mihály, Horváth Ferencz III., Mester Mátyás, Mikló János, Mészáros Gábor, Varga Sándor II., Kovács István III., Magyar János II., Lőrincz Sándor, Lengyel Gábor, Brezovezki Pál, Domokos József, Biacsi Balint Sándor, Futaki Gábor csendőrök.

Névváltoztatások.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Pópa Tivadar cz. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter úrnak az 1904. évben kelt 80022/III-b. számú engedélye alapján, vezetéknevét „Pap”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Zolnai Márton cs. cz. őrsvezető, Zahorák Magdolnával, 1910 július 4-én Buziásfürdőn.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Hahn József cs. cz. őrsvezető, Arany Tóth Erzsébet Borbálával, 1910 augusztus 20-án, Kispessten.

Kovács István cz. őrsvezető, Farkas Mária Karolinával, 1910 július 30-án, Kiskunmajsán.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A legujabb mintájú ruha és fegyverzeti és tömegkönyvecskék raktáru-
kon készen kaphatók.